

QANUNÇULUQ

HÜQUQ JURNALI

Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin orqanı

№ 01 - yanvar 2021

**Azərbaycan Respublikası demokratik, hüquqi, dünyəvi
dövlət quruculuğu yolu ilə əzmlə irəliləyir.**

**Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan xalqının ümummilli lideri**

Əminəm ki, ədliyyə və məhkəmə orqanları hüquqi dövlət quruculuğu istiqamətində söylərini bundan sonra da davam etdirəcək və qarşıda duran vəzifələri layiqincə yerinə yetirəcəklər.

**İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti**

QANUNÇULUQ

hüquq jurnalı

№ 1 - yanvar 2021

TƏSİSÇİ:

**Azərbaycan Respublikasının
Ədliyyə Nazirliyi**

BAŞ REDAKTOR:

Fikrət Məmmədov

REDAKSIYA HEYƏTİ:

**Fuad Ələsgərov
Toğrul Musayev
Azər Cəfərov
Adil Əliyev
Cavid Hüseynov
Elçin Xələfov**

"Qanunçuluq" jurnalı 1966-cı ildən nəşr olunur. Azərbaycanda demokratik, hüquqi dövlət quruluşu sahəsində görülən işləri, ölkəmizdə həyata keçirilən məhkəmə-hüquq islahatını, ədliyyə və məhkəmə fəaliyyətini işıqlandırır, öz səhifələrində görkəmli alimlərin, təcrübəli hüquqşünasların məqalələrinə və gənc mütəxəssislərin çıxışlarına yer verir, Azərbaycan ədliyyəsinin tarixi, məhkəmə təcrübəsi və digər mövzularda materiallar, eləcə də yeni qəbul olunan qanunların, fərmanların və digər normativ-hüquqi aktların mətnlərini müntəzəm şəkildə dərc edir.

© "Ədliyyə Nəşriyyat Evi" MMC

Bu sayımızda

RƏSMİ MƏLUMAT

Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə 2020-ci ilin yekunlarına həsr olunmuş videoformatda müşavirə keçirilib	4
Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Rusiya Federasiyasında işgüzar səfərdə olub	6
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Şuşa şəhərinə səfəri	9
20 Yanvar faciəsinin 31-ci ildönümü ilə əlaqədar Şəhidlər xiyabanını ziyarət	13

ƏDLİYYƏ XƏBƏRLƏRİ

Ədliyyə işçiləri şəhidlərimizin xatirəsi yad ediblər	15
Ölkə Prezidentinin tapşırıqlarının icrası ədliyyə orqanlarının diqqət mərkəzindədir	15
Ədliyyə Nazirliyində ötən ilin yekunlarına həsr olunmuş onlayn mətbuat konfransı keçirilib	17
Naxçıvan Muxtar Respublikası Ədliyyə Nazirliyində 2020-ci ilin yekunları müzakirə olunub	21
"CEPEJ və məhkəmə-hüquq islahatları: Azərbaycanın nailiyyətləri" mövzusunda onlayn brifinq	22
Azərbaycanda siyasi partiyaların fəaliyyəti üçün geniş imkanlar yaradılıb	24

YENİ QANUNLAR, FƏRMANLAR...

"Qarabağ Dirçəliş Fondu" publik hüquqi şəxsin yaradılması haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 4 yanvar tarixli 1243 nömrəli Fərmanı	26
"Qarabağ Dirçəliş Fondunun Müşahidə Şurasının tərkibinin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 4 yanvar tarixli 2407 nömrəli Sərəncamı	27
"Qarabağ Dirçəliş Fondunun fəaliyyətinin təmin edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 19 yanvar tarixli 1253 nömrəli Fərmanı	28
Qarabağ Dirçəliş Fondunun Nizamnaməsi	28
Qarabağ Dirçəliş Fondunun Strukturu	34
"İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndələri haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 19 yanvar tarixli 1252 nömrəli Fərmanı	35
"Qeyri-hökumət təşkilatlarına elektron xidmətlərin göstərilməsinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 20 noyabr tarixli 26 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 27 yanvar tarixli 1262 nömrəli Fərmanı	35
"Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər"in təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 2 fevral tarixli 2469 nömrəli Sərəncamı	36
Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər	37

Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə 2020-ci ilin yekunlarına həsr olunmuş videoformatda müşavirə keçirilib

Yanvarın 6-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sədrliyi ilə 2020-ci ilin yekunlarına həsr olunmuş videoformatda müşavirə keçirilib.

Dövlətimizin başçısı müşavirəni giriş nitqi ilə açaraq ötən ilin və ümumiyyətlə, son 30 ilin əsas yekunu torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi olduğunu vurğulayaraq bildirib ki, "Azərbaycan 44 gün ərzində tarixi Qələbə qazanaraq öz torpaqlarını azad etdi, düşməne sarsıdıcı zərbələr endirdi, Ermənistanı məğlub etdi. Bu məğlubiyət nəticəsində Ermənistan məcbur olub kapitulyasiya aktına imza atıb, təslim olub və biz 3 rayonumuzu bir güllə atmadan, bir şəhid vermədən siyasi yollarla geri qaytardıq. Beləliklə, Ermənistanın 30 il davam edən işğalçılıq siyasətinə son qoyuldu... Şanlı Qələbəmiz bizim güclü iradəmizi, xalqımızın güclü əzmini bütün dünyaya nümayiş etdirdi, Azərbaycan dövlətinin gücünü nümayiş etdirdi, göstərdi ki, sözümlə əməlimiz arasında heç bir fərq yoxdur".

Prezident İlham Əliyev son illər ərzində ölkəmizin hərtərəfli inkişafına toxunaraq qeyd edib ki, "bu gün müstəqil Azərbaycan dövləti özünün ən şanlı dövrünü yaşayır. Çünki

Azərbaycan tarixdə heç vaxt bu qədər güclü olmamışdır. Bu gün bu, həm siyasi gücdür, iqtisadi gücdür, xalq-iqtidar birliyi, hərbi gücdür və bizim regionda oynadığımız müsbət roldur. Biz bu gücdən istifadə edərək qarşımızda duran əsas vəzifəni şəərəflə yerinə yetirdik".

Ali Baş Komandan 44 gün sürən hərbi əməliyyatlarda ordumuzun qazandığı nailiyyətlərdən, ərazilərimizin bir-birinin ardınca işğaldan azad olunmasından, Ermənistanın doğma torpaqlarımızda törətdiyi vandalizm aktlarından bəhs edib, müharibənin artıq başa çatdığını qeyd edərək quruculuq dövrünün başladığını diqqətə çatdırıb.

Dövlət başçısı, həmçinin

2020-ci ildə baş vermiş başqa hadisələr haqqında məlumat verib. Bildirib ki, "2020-ci ilin fevral ayında ölkəmizdə parlament seçkiləri keçirilmişdir. Parlament seçkiləri demokratiya istiqamətində atılmış növbəti ciddi addım idi. Parlamentin rəhbər orqanları yeniləndi, rəhbərliyə yeni insanlar gəldi. İlk dəfə olaraq parlamentin sədr müavini müxalifət partiyasının nümayəndəsi seçildi. Eyni zamanda, ilk dəfə olaraq parlament komitələrinin sədr və müavin vəzifələrinə müxalifət nümayəndələri seçildilər. Bu, yeni siyasi mədəniyyətin təzahürüdür. Bu, bütün siyasi qüvvələr arasındakı əməkdaşlığa yönəlmiş ciddi bir addımdır. Əlbəttə ki, ölkəmizin

demokratik inkişafı baxımından bunun çox böyük əhəmiyyəti var. Parlament çoxpartiyalı parlamentdir və bu, siyasi sistemimizin gücləndirilməsi istiqamətində çox önəmli addım sayılmalıdır".

Eyni zamanda ötən il partiyaların böyük əksəriyyətinin siyasi dialoqa qoşulduğu, qeydiyyat məsələlərinin həll olunduğu bildirilib, kadr islahatları aparılaraq Nazirlər Kabinetində, Prezident Administrasiyasında, nazirliklərdə, yerli icra orqanlarında rəhbərliyin dəyişdirildiyi, korrupsiyaya və rüşvətxorluğa qarşı mübarizənin daha ciddi aparılmağa başlandığı vurğulanıb.

Prezident İlham Əliyev bütün dünya üçün çox böyük sınaq olan koronavirus pandemiyasından Azərbaycanın şəərəflə çıxdığını, vəziyyət tam nəzarətdə olduğunu, operativ tədbirlər nəticəsində yeni xəstəxanaların tikildiyini, laboratoriyalar alındığını, koronavirus xəstələrinə qulluq edən həkimlərin maaşlarının artırıldığını, çox böyük sosial paketin təqdim edildiyini vurğulayıb, yaxın vaxtlarda Azərbaycana gətiriləcək peyvənddən insanlarımızın kütləvi qaydada istifadə edərək bu xəstəlikdən qurtulacağına ümidvar olduğunu söyləyib.

2020-ci ilin bütün ölkələr üçün iqtisadi sahədə ağır il olmasına baxmayaraq Azərbaycanın digər ölkələrə nisbətən bu vəziyyətdən daha az itkilərlə çıxdığını vurğulayan ölkə başçısı sosial-iqtisadi göstəricilərə toxunub: "Bizim iqtisadiyyatımız təqribən 4 faizdən

bir qədər çox azalıb. Hesab edirəm ki, bu, yaxşı göstəricidir. Amma, eyni zamanda, onu da bildirməliyəm ki, qeyri-neft sənayemiz 11 faizdən çox artıb... Kənd təsərrüfatı 2 faiz artıbdır və daha da çox artacaq... Orta əməkhaqqı və orta pensiya təqribən 13-14 faiz artıbdır... Bu yaxınlarda qəbul edilmiş qərarlar əsasında şəhid ailələrinin müavinəti 300 manatdan 500 manata qaldırılıb".

Dövlətimizin başçısı ilin sonunda Cənub Qaz Dəhlizi tam istismara verilməsi ilə bağlı şad xəbəri çatdıraraq TAP-ın istismara verildiyini vurğulayıb. "Azərbaycan qazı tarixdə ilk dəfə olaraq artıq Avropa məkanındadır. Bu, bizim tarixi nailiyyətimizdir", - deyən Prezident İlham Əliyev bir çox ölkələri birləşdirən bu layihənin gələcəkdə o dövlətlər və digər Avrasiya ölkələri arasında yeni əməkdaşlıq formatının təməlini qoyduğunu, Azərbaycanın Avrasiyanın enerji xəritəsini yenidən tərtib etdiyini bildirib.

Həmçinin beynəlxalq qurumların Azərbaycanda gedən işlərə verdikləri qiymətə toxunaraq diqqətə çatdırıb ki, Dünya Bankının "Doing Business" proqramında 190 ölkə arasında Azərbaycan 28-ci yerdədir. Azərbaycan 10 ən islahatçı ölkə sırasına daxil edilmişdir. Ölkə Prezidenti Davos Ümumdünya İqtisadi Forumunun hesabatının bəzi parametrlərini də qeyd edib: "Əhəlinin elektrik təchizatı səviyyəsi - dünya miqyasında Azərbaycan ikinci yerdədir dünya miqyasında. Hökumətin dəyişməyə

cavabdehliyi, yəni ki, islahatçı obrazı əmsalına görə Azərbaycan dünya miqyasında beşinci yerdədir. Hökumətin uzunmüddətli strategiyası - Azərbaycan 10-cu yerdədir. Hökumətin siyasi sabitliyi təmin etməsi - Azərbaycan 11-ci yerdədir. İnfrastruktur layihələri ilə bağlı - dəmir yolu xidmətlərinin səmərəliliyi 11-ci yerdədir. Hava yolları xidmətlərinin səmərəliliyi - 12-ci yer. Avtomobil yollarının keyfiyyəti - 24-27-ci yerlərdəyik. Bu hesablama inkişaf etməkdə olan 74 ölkə arasında aparılmışdır. İnküziv inkişaf indeksi üzrə Azərbaycan üçüncü yerdədir".

Sonra cari ildə görüləcək işlər müzakirə olunub, Operativ Qərargahın məlumatı dinlənilib. Baş nazir Əli Əsədov, Prezident Administrasiyasının rəhbəri Samir Nuriyev, iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cabbarov, baş nazirin müavini Şahin Mustafayev, maliyyə naziri Samir Şərifov, əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev, kənd təsərrüfatı naziri İnam Kərimov, energetika naziri Pərviz Şahbazov məruzə ediblər.

Dövlətimizin başçısı müşavirəyə yekun vuraraq 2021-ci ildə görüləcək işləri qeyd edib, azad edilmiş torpaqları istisna olunmaqla qazlaşdırmanın səviyyəsinin 96 faizə çatdığını, avtomobil yolları, dəmir yolları xətləri və digər infrastruktur layihələrinin, o cümlədən suvarma ilə bağlı layihələrin plan üzrə getdiyini vurğulayıb. Diqqətə çatdırıb ki, bizim əsas diqqətimiz azad edilmiş torpaqlara olmalıdır.

Bununla bağlı ilkin infrastruktur layihələrinin, o cümlədən Şuşa şəhərinə yol layihəsinin, Toğanalı - Kəlbəcər yolunun tikintisinin icrasına artıq başlandı. Laçın və ya Kəlbəcər rayonlarının ərazisində müasir beynəlxalq hava limanının tikiləcəyi, Füzulidə bu il beynəlxalq aeroportun fəaliyyətə başlayacağı bildirilib, elektrik enerjisi ilə bağlı planların təsdiq olunduğu, dəmir yolları ilə bağlı göstəriş verildiyi, Horadiz-Füzuli və ondan sonra Füzuli-Şuşa dəmir yolunun tikintisinin nəzərdə tutulduğu diqqətə çatdırılıb.

Prezident İlham Əliyev hazırda Naxçıvan dəhlizinin açılması üçün konkret işlərin

getdiyini, öz ərazimizdə Horadiz-Ağbənd dəmir yolunun tikintisinə başlanılacağını, bununla paralel olaraq, Naxçıvan Muxtar Respublikasında dəmir yolunun bərpası və müasirləşdirilməsi istiqamətində də işlər aparılacağını vurğulayıb. Azad edilmiş torpaqlarda kənd təsərrüfatının məhsuldarlığının artırılması üçün suvarma işlərinin sürətlə getməsi, enerji təchizatı, sərhdələrin qurulması istiqamətində təxirəsalınmaz işlərin aparılması, şəhərsalma qaydalarının tətbiqi, Qarabağ bölgəsinin çox zəngin turizm potensialı olduğunu nəzərə alaraq indidən turizm marşrutlarının işlənilib hazırlanması ilə

bağlı göstərişlər verib.

"Biz Qarabağ bölgəsində cənnət yaradacağıq", - deyən dövlətimizin başçısı vurğulayıb ki, "2021-ci ildə Azərbaycan xalqı və bütün dünya görəcək ki, bizim niyyətimiz həyatda öz əksini tapır, bizim planlarımız həyatda gerçəkləşir... İl başlayıb, hamımıza uğurlar, Azərbaycan xalqına cansağlığı, xoşbəxtlik arzulayıram. Keçmiş köçkünlərə tezliklə öz doğma torpaqlarına qayıtmağı arzulayıram. Hər halda Azərbaycan dövləti əlindən gələni edəcək ki, bu gün daha da yaxınlaşsın. Vahid Azərbaycan dövləti bundan sonra uğurla, inamla inkişaf edəcəkdir".

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Rusiya Federasiyasında işgüzar səfərdə olub

Yanvarın 11-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinin dəvəti ilə Moskvada işgüzar səfərdə olub.

Səfər zamanı Rusiya Prezidenti Vladimir Putin, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan arasında üçtərəfli görüş keçirilib.

Görüşdə keçən il noyabrın 9-da Dağlıq Qarabağa dair imzalanmış üçtərəfli Bəyanatın reallaşdırılmasının gedişi, mövcud problemlərin aradan qaldırılmasına və regionda dinc həyatın qaydaya salınmasına

dair sonrakı addımlar müzakirə olunub.

Rusiyanın ölkələrimizi və xalqlarımızı bir-birinə bağlayan tərəfdaşlıq və mehriban qonşuluq münasibətlərini yüksək

qiymətləndirdiyini bildirən Prezident Vladimir Putin alovlanmış silahlı münaqişəni həyəcanla və insanların taleyinə görə narahatlıqla izlədiyini, genişmiqyaslı hərbi əmə-

liyyatların xeyli sayda insan tələfatına gətirib çıxardığını və Cənubi Qafqazda mürəkkəb olan vəziyyəti kəskinləşdirdiyini, terrorizmin yayılma riskini artırdığını bildirib, Rusiya tərəfinin qan tökülməsini dayandırmağa, vəziyyəti sabitləşdirməyə kömək etməyə və davamlı atəşkəsə nail olmağa yönəlmiş fəal vasitəçilik söylərini müsbət qəbul edildiyinə görə təşəkkürünü ifadə edib.

Üçtərəfli Bəyanatda, hər şeydən əvvəl, hərbi əməliyyatların tamamilə dayandırılmasından, regiona Rusiya sülhməramlılarının göndərilməsindən və xüsusilə hərbi toqquşmalardan zərər çəkmiş dinc əhalinin normal həyata qayıtmasına hərtərəfli və səmərəli kömək göstərilməsindən söhbət getdiyini qeyd edən Rusiya Prezidenti üçtərəfli razılaşmaların ardıcıl olaraq reallaşdığını və bunun çoxdan davam edən münaqişənin ədalətli əsasında, həm erməni, həm də Azərbaycan xalqlarının mənafələrinə uyğun olaraq uzunmüddətli və tamformatlı nizamlanması üçün zəruri ilkin şərait yaradacağına əminliyini bildirib.

Qeyd edib ki, Dağlıq Qarabağda təmas xəttində və Laçın dəhlizi boyunca atəşkəsə riayət edilməsinə nəzarət üçün Ermənistan və Azərbaycan tərəflərinin xahişi ilə rusiyalı sülhməramlı kontingent yerləşdirilib. Atəşkəs rejiminə riayət edilməsinin təmin olunması üçün səmərəli sistem yaradılıb. Rusiya sülhməramlılarının məsuliyyət zonasında 23 müşahidə məntəqəsi fəaliyyət göstərir,

daha dörd əlavə post dəhliz boyunca hərəkətin təhlükəsizliyinə cavabdehdir. Hazırda regionda vəziyyət sakitdir.

O, həmçinin məcburi köçkünlərin və qaçqınların təhlükəsiz qayıtması üçün çox iş görüldüyünü, noyabrın 14-dən keçən müddətdə 48 mindən çox insanın artıq Qarabağa qayıtdığını, əsirlərin və həlak olanların cəsədlərinin Rusiyanın vasitəçiliyi ilə dəyişdirildiyini vurğulayıb, Beynəlxalq Humanitar Müşahidə Mərkəzinin uğurla fəaliyyət göstərdiyini qeyd edib. Bildirib ki, ölkələrimizin mütəxəssisləri bu mərkəz çərçivəsində yaşayış məntəqələrinin normal həyatının nizamlanması, dağıdılmış infrastrukturun bərpası, tarixi, dini və mədəni abidələrin qorunması ilə bağlı ümdə məsələləri həll edirlər. Mərkəzin əməkdaşları enerji və istilik təchizatının bərpası ilə məşğul olurlar.

Görüşdə ötən il 9 noyabr tarixli birgə Bəyanatda göstərilmiş əsas nizamlama istiqamətləri üzrə növbəti addımların - Rusiya sülhməramlı kontingentinin fəaliyyəti, demarkasiya

xətlərinin dəqiqləşdirilməsi, humanitar problemlərin həlli, mədəni irs obyektlərinin qorunması ilə bağlı məsələlərin razılaşdırılmasının vacibliyi, regionda iqtisadi, ticari və nəqliyyat əlaqələrinin bərpası, sərhədlərin açılması məsələsinin xüsusi diqqətəlayiq olduğu, bununla bağlı Rusiya, Azərbaycan və Ermənistanın baş nazirlərinin müavinlərinin sədrliyi ilə üçtərəfli xüsusi işçi qrupu məşğul olacağına nəzərdə tutulduğu bildirilib.

Rusiya Prezidenti bugünkü danışıqların regionda möhkəm sülhün, təhlükəsizliyin və davamlı sosial-iqtisadi inkişafın təmin olunmasına xidmət edəcəyinə ümidvar olduğunu söyləyib.

Görüşdən sonra dövlət başçıları mətbuata bəyanatla çıxış ediblər.

Prezident Vladimir Putin bəyanatında 9 noyabr tarixli sülh razılaşmasının şərtlərinə ümumilikdə riayət edildiyi, bugünkü görüşü son dərəcə vacib və faydalı hesab edərək bölgədəki vəziyyətin inkişafına dair birgə Bəyanat imzalandığını bu məqsədlə üç hökumətin - Azər-

RƏSMİ MƏLUMAT

QANUNÇULUQ

baycan, Ermənistan və Rusiya baş nazirləri müavinlərinin rəhbərlik edəcəyi işçi qrupunun yaradılacağını bildirib, razılaşmaların icrasının həm Ermənistan, həm də Azərbaycan xalqlarına, bütövlükdə regiona, Rusiya Federasiyasının mənafeyinə də fayda verəcəyinə əminliyini ifadə edib.

Regionun bundan sonrakı davamlı və təhlükəsiz inkişafını təmin etmək üçün görüşün çox vacib olduğunu qeyd edən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bəyanatında deyib:

"Atəşkəs elan ediləndən sonra iki ay keçib və noyabrın 9-10-da Bəyanatı imzalamış üç ölkənin liderlərinin bu gün Moskvada toplaşması onu göstərir ki, biz nəticə əldə etmək, sentyabrda, noyabrda baş vermiş hadisələrə yekun vurmaq əzmindəyik. Bu gün imzalanmış bəyanat bizim niyyətlərimizə dəlalət edir, ona görə ki, hərbi əməliyyatların dayandırılmasının yekunlarına dair bəyanatın bir bəndi nəqliyyat kommunikasiyalarının bərpasına aid idi. Bu sahə regionun inkişafına böyük dinamizm gətirə, təhlükəsizliyi möhkəmləndirir. Ona görə ki, nəqliyyat kommunikasiyalarının açılması Azərbaycan, Ermənistan, Rusiya xalqlarının, bizim qonşularımızın mənafeələrinə cavab verir. Əminəm ki, qonşu ölkələr də bizim regionda nəqliyyat dəhlizlərinin və nəqliyyat arteriyalarının şaxələndirilmiş şəbəkəsinin yaradılmasına fəal qoşulacaqlar. Biz bundan sonra da qısa müddətdə səmərə verən və nəticəyə yönəlmiş fəaliyyət sahələrini tapmağa çalışmalıyıq.

Bütövlükdə demək istərdim ki, 9 noyabr, Azərbaycan vaxtı ilə 10 noyabr tarixli birgə Bəyanat uğurla həyata keçirilir. Bu Bəyanatın bəndlərinin çox hissəsi yerinə yetirilib. Rusiya sülhməramlı missiyası öz işini səmərəli şəkildə yerinə yetirir və iki ay ərzində kiçik insidentlər istisna olmaqla narahatlıq üçün ciddi əsas olmayıb. Bütün bunlar belə əminlik yaradır ki, Vladimir Vladimiroviçin dediyi kimi, Dağlıq Qarabağ münafişəsi keçmişdə qalıb və biz gələcək barədə, qonşular kimi birlikdə necə yaşamaq, nəqliyyat arteriyalarının açılması məsələlərini həll etməyə necə çalışmaq və gələcəkdə regional sabitliyi və təhlükəsizliyi möhkəmlətmək haqqında düşünməliyik".

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan isə münafişənin hələ nizamlanmadığını, atəşkəs rejimini təmin etməyə nail olunsa da hələ həll edilməli olan çox məsələ qaldığını, bu məsələlərdən birinin Dağlıq Qarabağın statusu məsələsi olduğunu söyləyib. Bildirib ki, Ermənistan ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrliyi çərçivəsində, o cümlədən bu məsələyə dair danışıqları davam etdirməyə hazırdır. O, eyni zamanda bu günə qədər hərbi əsirlər məsələsini həll edə bilməməsindən və bunun, ən həssas və ağrılı məsələ olmasından təəssüfləndiyini, qısa müddətdə konkret qərara gələ biləcəyinə ümidvar olduğunu söyləyib. Həmçinin bu gün imzalanmış bəyanatın həqiqətən çox vacib olduğunu, bəyanatdakı razılaşmaların reallaşmasının regionun iqtisadi

obrazını və simasını, sadəcə, dəyişə biləcəyini gizlətmədiyini bildirib. O, bir daha ən başlıca məsələnin hərbi əsirlərin dəyişdirilməsi məsələləri olduğunu vurğulayıb.

Həmin gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinin ikitərəfli görüşü olub.

Görüşdə Dağlıq Qarabağ nizamlanması ilə bağlı məsələlərlə yanaşı, ikitərəfli əməkdaşlığın perspektivləri müzakirə olunub. Prezident Vladimir Putin Rusiya ilə Azərbaycan arasında münasibətlərin çox uğurla inkişaf etdiyini Dağlıq Qarabağ nizamlanmasının həm iqtisadiyyatda, həm də humanitar sahədə daha sıx, daha sistemli münasibətlər qurmağa imkan verəcəyini vurğulayıb.

Prezident İlham Əliyev siyasi sahədə Azərbaycan və Rusiyanın artıq çoxdandır ki, strateji tərəfdaşlar olduğunu, müharibənin dayandırılmasında, habelə sülhməramlı missiyada Rusiyanın fəal iştirakının uzunmüddətli strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin çox yaxşı dinamikasına dəlalət etdiyini bildirib, ölkələrimiz arasında humanitar əməkdaşlığın həmişə yüksək səmimiyyəti, səmərəliliyi və konkret nəticəyə yönəlməsi ilə fərqləndiyini qeyd edib, ölkələrimizin bütün başqa sahələrdə də çox səmərəli əməkdaşlıq etmək əzmində olduğunu söyləyib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Rusiya Federasiyasına işgüzar səfəri yanvarın 11-də başa çatıb.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Şuşa şəhərinə səfəri

Füzuli-Şuşa yolunun təməlinin qoyulması

Şuşa şəhərində üçrəngli bayrağımızın ucaldılması

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva yanvarın 14-də Azərbaycanın işğaldan azad edilən mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhərinə səfər ediblər.

Əvvəlcə dövlətimizin başçısı və birinci xanım Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa avtomobil yolunun 27-ci kilometrində Füzuli-Şuşa yolunun, həmçinin Füzuli rayonunda hava limanının təməllərini qoyublar.

Füzuli-Şuşa yolunun yeni işlənmiş layihəsinə körpü və tunellərin inşası daxildir. Yəni, çətin relyefə malik olan ərazilərdə dolama yolların yerinə körpü və tunellərin tikintisi nəzərdə tutulur. Yeni yol Füzuli hava limanı ilə əlaqələndiriləcək və bu yoldan İsa bulağına yeni yol çəkiləcək. Uçuş-enmə zolağının uzunluğu 2800 metr olacaq hava limanı isə beynəlxalq standartlara uyğun infrastrukturla təchiz ediləcək. Burada təyyarələrin qəbulu və yola salınması, sərnişinlərin

rahatlığı üçün hər cür şərait yaradılacaq.

Sonra Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva Şuşa şəhərində olublar. Azərbaycan Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev Şuşa şəhərində üçrəngli bayrağımızı ucaldıb, hərbiçilərlə görüşüb.

Dövlət başçısı çıxış edərək Şuşaya Qələbə yolu ilə gəldiyini, noyabrın 8-də qədim Şuşa şəhərimizi düşməndən azad edərək Azərbaycanın parlaq qələbə qazandığını vurğulayıb, Şuşa

əmaliyyatının aparıcı beynəlxalq hərbi məktəblərin dərslərlərinə salınacağına əminliyini bildirərək, artıq inkişaf etmiş bir çox ölkələrin mütəxəssisləri tərəfindən 44 günlük Vətən müharibəsinin hər bir gününün təhlil edilməsini qeyd edib.

"Bizim şanlı Ordumuzun 44 günlük müharibəsi XXI əsrin müharibəsidir", - deyən Ali Baş Komandan müharibənin hər bir gününün zəfər günü olduğunu, nəticədə düşməne sarsıdıcı zərbələr endirərək 300-dən çox yaşayış məntəqəsini və Şuşanı azad etdiyimizi, düşməni məcbur edərək cəmi 20 gün ərzində Ağdam, Laçın və Kəlbəcər rayonlarından qoşunlarını çıxardıklarını və torpaqlarımıza qayıtdığımızı vurğulayıb. Müharibəni şəhidlərimizin canı, qanı bahasına, hərbiçilərimizin şücaəti hesabına qazandığımızı qeyd edərək bütün şəhid ailələrinin, yaralı hərbiçilərimizin dövlət tərəfindən qayğı ilə əhatə olduğunu diqqətə çatdırıb.

Şuşaya son dəfə 39 il bundan əvvəl iki dəfə - birinci dəfə yanvarın 14-də gəldiyini xatırladan dövlət başçısı bu dəfə müzəffər Azərbaycan Ordusunun, qalib Azərbaycan Ordusunun Ali Baş Komandanı kimi gəldiyini vurğulayıb, Şuşanı və dağıdılmış bütün başqa şəhər və kəndlərimizi bərpa edəcəyini qeyd edib.

Prezident İlham Əliyev noyabrın 8-də Şəhidlər xiyabanında Azərbaycan xalqına Şuşanın azad edilməsi müjdəsini verərkən çıxışının sonunda dediyi sözləri bir daha təkrarlayıb: "Əziz Şuşa, sən azadsan!

Şuşa şəhərindəki Saati məscidini ziyarət

Əziz Şuşa, biz qayıtmışıq! Əziz Şuşa, biz səni dirçəldəcəyik! Şuşa bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır!"

Sonra hərbiçilərlə xatirə şəkli çəkdirilib.

Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva Şuşa şəhərindəki Saati məscidini ziyarət ediblər. Dövlətimizin başçısı məscidə "Qurani-Şərif" hədiyyə edib.

Ermənistanın Azərbaycan torpaqlarını, o cümlədən Şuşanı işğal etməsi nəticəsində tarixi, mədəni abidələrimiz dağıdılıb, ev muzeyləri qarət edilib. Onların arasında Xurşidbanu Natəvanın, Üzeyir Hacıbəylinin, Bülbülün Şuşadakı büstləri də var. Güllələnmiş bu büstlər erməni vandalizminin şahidləridir. Prezident İlham Əliyev çıxışlarının birində demişdi ki, ərazi bütövlüyümüz bərpa edildəndən sonra Bülbülün, Natəvanın, Üzeyir Hacıbəylinin büstləri yenə də Şuşada qoyulacaq. Dövlətimizin başçısının bu söz-

ləri artıq reallığa çevrilib. Həmin dahi şəxsiyyətlərin büstləri Şuşada yenidən əvvəlki yerlərinə qoyulub.

Bununla bağlı keçirilən tədbirdə çıxış edən Prezident İlham Əliyev Şuşaya gələrkən 30 ilə yaxın Bakıda İncəsənət Muzeyinin həyətində saxlanılan dahi şəxsiyyətlərimizin - Xurşidbanu Natəvanın, Üzeyir Hacıbəylinin və Bülbülün büstlərini gətirdiyini söyləyib. Bildirib ki, "Ermənilər dahi şəxsiyyətlərimizin büstlərini təhqir edəndən sonra onları əridib satmaq, pul əldə etmək üçün Ermənistanı aparmışdılar. Görün nə qədər alçaq keyfiyyətli insan olmalısan ki, tarixi şəxsiyyətlərin xatirə büstlərini güllə ilə vurasan, təhqir edəsən, sonra aparıb bunu əritmək istəyəsən. O vaxt Polad Bülbüloğlu bundan xəbər tutmuş və ulu öndər Heydər Əliyevə müraciət etmişdi. Görülmüş tədbirlər nəticəsində bu büstlər ermənilərdən alındı. Onu da açıq deməliyəm, pulla alındı. Satdılar onlar. Necə ki,

**Bülbülün, Natəvanın,
Üzeyir Hacıbəylinin
büstləri Şuşada yenidən
əvvəlki yerlərinə qoyulub**

**Prezident İlham Əliyev
39 ildən sonra yenidən
Şuşada - Natəvan bulağının önündə**

**Azərbaycan şairi Molla
Pənah Vaqifin dağıdılmış
muzey-məqbərə
kompleksinin önündə**

hər şeyi satıblar ömrü boyu. Büstləri də biz pulla almışıq. O vaxt gətirdirdik və onlar İncəsənət Muzeyinin həyətinə yerləşdirildi.

Sonra müxtəlif vaxtlarda bəzi insanlar mənə müraciət etmişdilər ki, bəlkə bu büstləri Bakının hər hansı bir yerində qoyaq, orada olsun. Dedim ki, yox. Onları biz ancaq Şuşanı düşməndən azad edəndən sonra gətirib öz yerlərində qoyacağıq və öz yerlərində də qoyduq".

Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva, həmçinin keçmiş Şuşa Rayon Partiya Komitəsinin binasında olublar.

Ermənilər Şuşanı tərk edərkən inzibati binalarda da kütləvi oğurluq və talançılığa yol veriblər. Məsələn, bu binadakı bütün kondisionerlər və istilik sistemi avadanlıqlarını söküb aparıblar. Bu, şübhəsiz ki, acgözlüyün, amma həm də oğru xislətinin təzahürüdür. Bu, həm də 30 illik

Şuşa şəhəri Cıdır düzündə

işğal dövründə Azərbaycan xalqının mədəniyyətini vandalizmə məruz qoyanların rəzil aqibətinin göstəricisidir.

Dövlətimizin başçısı, birinci xanım və qızları Leyla Natəvan bulağı ilə tanış olublar. Prezident İlham Əliyev 1982-ci ildə ulu öndər Heydər Əliyevlə birlikdə burada - Natəvan bulağının önündə olduğu xatırladı. Ölkə rəhbəri Şuşa şəhərinin su və elektrik enerjisi təchizatı ilə maraqlanıb. Bildirilib

ki, indi şəhər su ilə də, işıqla da normal şəkildə təchiz olunur.

Prezident İlham Əliyev sovet dövründə uşaq sanatoriyası kimi fəaliyyət göstərən, işğaldan sonra ermənilər tərəfindən dağıdılan Natəvan sarayının xan qızının evi kimi bərpa ediləcəyini qeyd edib, ailə üzvləri Natəvan sarayının önündə xatirə şəkli çəkdirib, sonra Bülbülün dağıdılmış ev-muzeyinə də baxıblar.

Bülbülün dağıdılmış büstünü

RƏSMİ MƏLUMAT

QANUNÇULUQ

göstərən Prezident İlham Əliyev bunun ermənilərin növbəti vandallığı, növbəti düşmənçiliyi olduğunu söyləyib.

Dövlətimizin başçısı, birinci xanım və qızları Leyla Aşağı Gövhərağa və Yuxarı Gövhərağa məscidlərini ziyarət edib, Şuşadakı Qazançı kilsəsinə də daxil olublar.

Şuşa şəhərində erməni vandalizminə məruz qalan abidələrdən biri də XVIII əsrdə yaşamış Azərbaycan şairi və ictimai-siyasi xadim, Qarabağ xanının vəziri olmuş Molla Pənah Vaqifin muzey-məqbərə kompleksidir. Ümummillə lider Heydər Əliyevin iştirakı ilə 1982-ci ildə Molla Pənah Vaqifin muzey-məqbərə kompleksinin açılışı olub.

Şuşa şəhərinin məşhur yerində - Cıdır düzünə yaxın bir ərəzidə böyük şairin məzarı üstündə inşa edilən məqbərə dördkünc quruluşa malikdir və mərmərlə bəzədilmişdi. Burada Vaqifin Şuşa həyatını əks etdirən dövrə aid səksənə yaxın eksponat da sərgilənirdi. 1992-ci ilin may ayında Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən Şuşa şəhərinin işğal edilməsi nəticəsində kompleksin binası və burada sərgilənən eksponatlar məhv edilib.

Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva vaxtilə Molla Pənah Vaqifin büstünün olduğu yerə gələrək Vaqifin dağıdılmış məqbərəsinə baxıblar.

Məqbərənin qarşısında çıxış edən ölkə Prezidenti Ulu öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə inşa edilmiş Molla Pənah Vaqifin məqbərəsinin 1982-ci il yan-

varın 14-də keçirilmiş açılışından bəhs edib, lakin erməni vandallarının bizim bütün şəhərlərimizi yerlə-yeksan etdiklərini, məscidlərimizi, qəbirlərimizi, tarixi abidələrimizi, bütün binalarımızı, Vaqifin məqbərəsini də dağıtdıqlarını söyləyib.

Bildirib ki, "Vaqif Poeziya Günləri" bərpa ediləcək. Mən artıq göstəriş vermişəm, keçiriləcək. "Xarı bülbül" festivalı bu il keçiriləcək. Biz artıq Şuşanın bərpasını başlayırıq. İndi baş plan hazırlanır. Bütün binaların təftişi aparılıbdır. Şuşa Azərbaycan dövlətinin mədəniyyət paytaxtı kimi dünyanın ən gözəl şəhərlərinin birinə çevriləcəkdir".

Şuşaya səfər çərçivəsində Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva Cıdır düzündə də olublar.

Cıdır düzü tarixən cıdır yarışlarının keçirildiyi və Qarabağ xanlığı dövründən yerli əhəlinin Novruz bayramını keçirdiyi ərəzidir. Bu ərəzidə bir çox milli xalq oyunları keçirilirdi. Bu oyunların qalibinə bəzən qızıl pullar, bəzən isə taxıl, buğda, məişət əşyaları verilirdi. Bu düzdə gülüş, qaçış, oxatma və sair oyunlar keçirilirdi. Sonralar həmin ərəzidə at yarışları, çövkən oyunları keçirildiyinə görə bu ərəzini Cıdır düzü adlandırıblar.

İşğal dövründə ermənilər qondarma "Dağlıq Qarabağ respublikası"nın "parlamentini" Şuşa şəhərinə köçürmək üçün burada bina tikməyə başlamışdılar. Ancaq şanlı Azərbaycan Ordusu düşmənin bu niyyətini puç etdi. Şuşa 2020-ci il

noyabrın 8-də işğaldan azad olundu. Qondarma rejimin "parlamentini" binasının inşası yarımçıq qaldı.

Prezident İlham Əliyev bildirib ki, "Qondarma rejim bəyan etmişdi ki, "Dağlıq Qarabağ respublikası"nın "parlamentini" Şuşa şəhərinə köçürəcək. Beləliklə, Şuşa şəhərini erməniləşdirmək üçün növbəti cəhd edilməli idi. Bax, bu binanı onlar "Dağlıq Qarabağ respublikası"nın "parlament" binası kimi inşa etməyə başlamışdılar. Ancaq çətdirə bilmədilər. Biz gəldik, bu torpağın sahibləri gəldi, onları buradan qovdu və beləliklə, onların bu çirkin əməlləri həyata keçmədi. "Parlament" də gorbagor oldu, status da gorbagor oldu, cəhənnəmə getdi. Qarabağ Azərbaycandır!"

Daha sonra Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva erməni vandalizminin qurbanı olmuş Şuşa Realnı Məktəbinin dağıdılmış binası ilə tanış olublar.

Şuşa Realnı Məktəbi dövrünün nümunəvi maarif ocağı sayılırdı. Məşhur Azərbaycan yazıçıları Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev və Yusif Vəzir Cəmənzəminli bu məktəbin məzunu olmuşlar. 1992-ci ilin may ayında Şuşa şəhəri işğal edildikdən sonra erməni vandalları Realnı Məktəbini yandıraraq xarabazara çeviriblər.

Yanvarın 15-də Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva yenidən Cıdır düzünə gəlib, çay süfrəsinə qonaq olublar.

20 Yanvar faciəsinin 31-ci ildönümü ilə əlaqədar Şəhidlər xiyabanını ziyarət

Qanlı 20 Yanvar faciəsindən 31 il keçir. Sovet imperiyasının Bakıda törətdiyi qanlı qırğının 31-ci ildönümü ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Şəhidlər xiyabanını ziyarət ediblər.

Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva ölkəmizin azadlığı uğrunda həlak olanların xatirəsini yad ediblər.

Prezident İlham Əliyev "Əbədi məşəl" abidəsi önünə əklil qoyub. Azərbaycan Respublikasının dövlət himni səsləndirilib.

***

Otuz bir il əvvəl yanvarın 20-də ölkəmizə ərazi iddiaları irəli sürən Ermənistanın təcavüzkarlığından və keçmiş SSRİ rəhbərliyinin onlara havadarlığından hiddətlənən, Bakının küçə və meydanlarına axışaraq buna qəti etirazını bildirən xalq kütlələrinə qarşı sovet ordusunun döyüş hissələrinin yeridilməsi Azərbaycanda misli görünməyən faciəyə gətirib çıxardı. Ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizəyə qalxan dinc əhaliyə divan tutulması, kütləvi terror nəticəsində yüzlərlə günahsız insanın qətlə yetirilməsi və yaralanması totalitar sovet rejiminin süqutu ərəfəsində onun cinayətkar

mahiyətini bütün dünyaya bir daha nümayiş etdirdi. Sovet imperiyasının hər bəşər üçün həmin gün Azərbaycan xalqına qarşı həyata keçirdiyi vəhşi terror aktı insanlıq əleyhinə törədilən ən ağır cinayətlərdən biri kimi bəşər tarixinə yazıldı. Böyük itkilər, günahsız insanların qətlilə nəticələnən 20 Yanvar faciəsi cinayətkar imperiya rəhbərliyinin xəyanətkar siyasətinə dözməyən, öz azadlığına, müstəqilliyinə qovuş-

mağa can atan Azərbaycan xalqının həm də mübarizliyini, əyilməzliyini və məğrurluğunu nümayiş etdirdi.

Qanlı 20 Yanvar Azərbaycan xalqının tarixində tək cəfəciə günü yox, həm də şərəf səhifəsidir. Xalqımız həmin gün üstünə şığıyan dəhşətli kabusu qarşı sinəsini sipər etməyi, özünün mənliliyini və mətinliyini nümayiş etdirməyi bacardı. Məhz həmin hadisələr bilavasitə nümayiş etdirdi ki,

RƏSMİ MƏLUMAT

QANUNÇULUQ

Azərbaycan xalqı pozulan hüquqlarının, suverenliyinin bərpası uğrunda savaşımaq əzminə sahibdir. Təəssüf ki, həm SSRİ, həm də o vaxtkı Azərbaycan rəhbərliyi bu qanlı qırğının bilavasitə təşkilatçıları və iştirakçıları olduqlarından nəinki onun açılması və cinayətkarların məsuliyyətə cəlb olunmasından ötrü tədbirlər görmədi, əksinə, bu cinayəti ört-basdır etmək üçün əllərindən gələni etdilər.

Qara 20 Yanvar faciəsindən bir gün sonra ümummilli lider Heydər Əliyevin Azərbaycanın Moskvadakı nümayəndəliyinə gedərək qırmızı rejimin Azərbaycanda həyata keçirdiyi qanlı aksiyanı törədənləri ifşa etməsi o dövrdə xalqımıza dayaq, təsəlli oldu. Xalq o ağır günlərdə köməksiz olmadığını hiss etdi. Uzun illər Azərbaycana rəhbərlik edən, keçmiş ittifaq dövlətində yüksək vəzifələrdə çalışın, zəngin idarəçilik təcrübəsi və sarsılmaz iradəsi ilə SSRİ rəhbərliyinin qəzəbinə tuş gələrək təqəüdə göndərilən Heydər Əliyev yenə də, bütün məhrumiyətlərə baxmayaraq, o ağır günlərdə xalqının sırasında, onunla birgə oldu, həmrəy oldu.

Ulu öndər Heydər Əliyev öz bəyanatı ilə, əslində, Azərbaycanda gedən proseslərə qiymət verdi. O, SSRİ rəhbərliyinin Azərbaycana münasibətdə qətiyyətlə xoşniyyətli davranmadığını diqqətə çatdırdı. Hakimiyyəti həm də onda qınadı ki, Azərbaycana siyasi

savadı olmayan, kölə xislətli insanın rəhbər təyin olunması xalqla hakimiyyət arasında dərin uçurumun yaranmasına səbəb olub. Bu uçurumun yaradılması da, ilk növbədə, mərkəzi hakimiyyətin maraqlarına xidmət edirdi və bununla belə, gələcəkdə yaranacaq bütün problemlərin, konkret desək, 20 Yanvar faciəsinin baş verməsinə səbəb olmuşdu.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Soveti 1990-cı il noyabrın 21-də bu hadisəyə ilk dəfə siyasi-hüquqi qiymət verdi. Sovet hakimiyyətinin süqutundan və Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin bərpasında sonra bir müddət başları hakimiyyət uğrunda mübarizəyə qarışın Azərbaycan rəhbərləri xalqımıza qarşı törədilən bu ağır cinayətin səbəblərinin araşdırılması və cinayətkarların müəyyən-ləşdirilməsi istiqamətində məqsədyönlü iş aparmadılar. Yalnız ümummilli lider Heydər Əliyevin ölkə rəhbərliyinə qayıdırdıqdan sonra - 1994-cü ildə 20 Yanvar hadisələri dövlət səviyyəsində siyasi-hüquqi qiymətini aldı.

Beləliklə, 20 Yanvar faciəsi tarixi yaddaşımızda tək-cə kədərli hadisə, hüzn günü kimi qalmadı, onun xalqımızın taleyindəki və tarixindəki yeri mənə və mahiyyət baxımından daha mötəbərdir. 20 Yanvar Azərbaycan xalqının tarixinə

həm də fədakarlıq və qəhrəmanlıq zirvəsi kimi daxil oldu. Xalqımız XX yüzilliyin sonunda əvəzedilməz qurbanlar verdi, amma əsrlərlə iftixar ediləcək, qürur duyulacaq müstəsna iradə və cəsurluq, milli ruhun sarsılmazlığı ilə müşayiət olunan bir tarix qazandı. Bütün dünyaya sübut etdi ki, biz bir millət olaraq haqq-ədaləti bərqərar etməyə və öz ləyaqətimizi qorumağa qadirik. Odur ki, Qanlı Yanvar Azərbaycan xalqı üçün faciə olmaqdan daha çox ləyaqətini qorumaq baxımından ən uca zirvə, bu yolda hər cür qurban verməyə hazır olan xalqın tarixində şərəfli səhifədir. Tariximizin bu səhifəsi imperiya güllələrinin səsindən açılma da, şəhidlərimizin qanı ilə yazıldı. Həm də əbədi yazıldı.

Bu gün ulu öndər Heydər Əliyevin, ölkəmizin müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçmiş bütün şəhidlərin ruhu şaddır. Çünki Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə şanlı Azərbaycan Ordusu Azərbaycan xalqının 30 illik həsrətinə son qoyaraq torpaqlarımızı erməni işğalından azad edib yeni reallıq yaratdı, dəmir yumruq qalib gəldi. İndi həmin ərazilərdə Azərbaycanın üçrəngli bayrağı dalğalanır. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə genişmiqyaslı quruculuq işlərinə başlanılıb və məcburi köçkünlər öz doğma torpaqlarına qayıtmağa hazırlanırlar.

Ədliyyə işçiləri şəhidlərimizin xatirəsi yad ediblər

Azərbaycanın azadlığı və müstəqilliyi uğrunda mübarizə tarixinə əbədi həkk olunmuş 1990-cı il 20 Yanvar faciəsindən otuz bir ötür.

Böyük itkilərlə, günahsız insanların qətlilə nəticələnən Qanlı Yanvar hadisələrinə ümummilli lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə ilk dəfə dövlət səviyyəsində siyasi-hüquqi qiymət verilib. Ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev və respublikamızın Birinci-vitse prezidenti Mehriban Əliyeva tərəfindən bütün şəhidlərimizin, o cümlədən 20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsinin uca tutulmasına, onların ailələrinin sosial və digər məsələlərinin həllinə daim xüsusi diqqət və həssaslıqla yanaşılır, bu sahədə məqsədyönlü addımlar atılır.

Azərbaycan tarixinin qəhrəmanlıq səhifəsini təşkil edən 20 Yanvar hadisələrində öz cəsəretini, mərdliyini, ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin

qorunması naminə canını qurban verməyə hazır olduğunu nümayiş etdirən xalqımız 44 günlük Vətən müharibəsində bir daha bütün dünyaya mübariz, əyilməz və qalib xalq olduğunu göstərib.

Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi, rəşadətli ordumuzun gücü, qüdrəti və xalqımızın birliyi sayəsində 30 il işğal altında olan torpaqlarımız azad olunaraq tarixi ədalət zəfər çaldı, şəhidlərimizin qanı yerdə qalmadı.

Qanlı Yanvar faciəsinin ildönümü ilə əlaqədar ədliyyə işçiləri Şəhidlər xiyabanında Vətən uğrunda həlak olmuş qəhrəman həmvətənlərimizin məzarlarını ziyarət edib, əziz xatirələrini ehtiramla anıblar.

Həmçinin, Ədliyyə Nazirliyində faciənin tarixinə nəzər salınaraq dinc əhaliyə qarşı əli

silahlı ordudan istifadə etməklə hərbi cinayət törədildiyi, bu qanlı aksiyanın bəşəriyyətə qarşı həyata keçirilmiş ən ağır qətlialardan olduğu vurğulanıb, elektron məlumat lövhələrində 20 Yanvar hadisələri ilə bağlı foto və sənədlər nümayiş etdirilib.

Bu kütləvi qırğından uzun illər keçsə də, xalqımız, o cümlədən ədliyyə işçiləri insanlığa sığmayan bu dəhşətli faciənin acı nəticələrini heç zaman unutmur, şəhidlərimizin xatirəsini daim ehtiram və qürurla yad edirlər.

Ölkə Prezidentinin tapşırıqlarının icrası ədliyyə orqanlarının diqqət mərkəzindədir

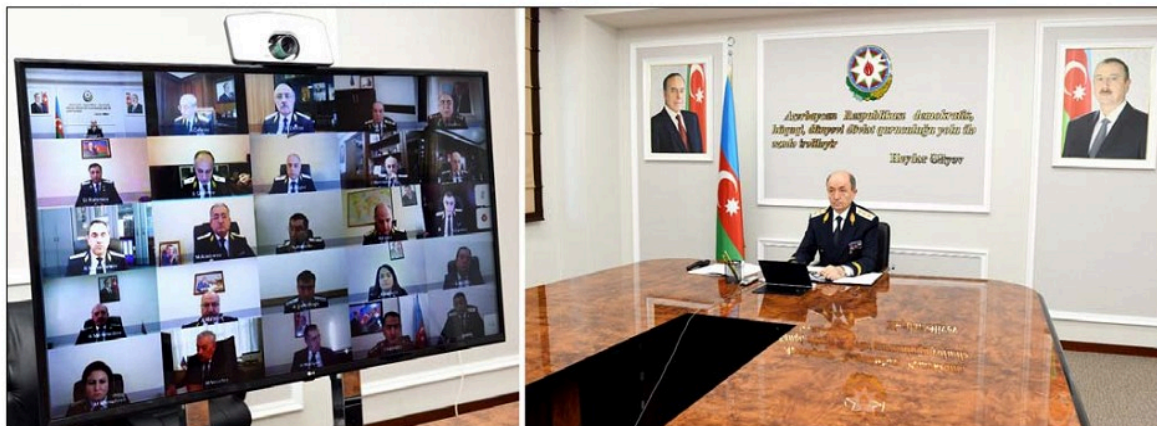
Yanvarın 15-də ədliyyə naziri Fikrət Məmmədovun sədrliyi ilə nazirliyin videokonfrans formatında geniş kollegiya iclası keçirilib. İclasda dövlət başçısının 2020-ci ilin yekunlarına həsr olunmuş müşavirədə verdiyi tapşırıqlardan

irəli gələn ədliyyə orqanlarının vəzifələri müzakirə olunub.

Çıxış edən nazir 2020-ci ilin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin müdrik və yenilməz sərkərdəliyi ilə xalqımızın Qarabağın

azadlığı uğrunda apardığı Vətən müharibəsində Qələbəsi - Zəfər ili kimi yadda qaldığını vurğulayıb.

Dövlət başçısının və respublikamızın Birinci vitseprezidenti Mehriban xanım Əliyevanın işğaldan azad edilmiş ərazilərə, o cümlədən yan-

varın 14-də Qarabağın tacı, mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhərinə səfərinin və Füzuli-Şuşa yolunun, həmçinin Füzuli rayonunda beynəlxalq hava limanının təməlinin qoyulmasının doğma torpaqlarımızın dirçəldilməsinin və böyük qayıdışın təminatı olduğunu qeyd edib.

Bildirib ki, cənab Prezident İlham Əliyevin ölkə başçısı kimi 17 illik fəaliyyəti ümummilli lider Heydər Əliyevin yaratdığı müasir Azərbaycan dövlətinin daha da möhkəmlənməsinə, onun iqtisadi və hərbi cəhətdən qüdrətlənməsinə yönələrək bu möhtəşəm qələbəmizi şərtləndirib. Dövlət başçısının qeyd etdiyi kimi, "Bu gün müstəqil Azərbaycan dövləti özünün ən şanlı dövrünü yaşayır. Çünki Azərbaycan tarixdə heç vaxt bu qədər güclü olmamışdır". Nüfuzlu beynəlxalq maliyyə qurumlarının hesabatlarında ölkəmizin inklüziv inkişaf indeksi üzrə 3-cü yerdə olması, dövlətin siyasi sabitliyi təmin etməsinə və hökumətin uzunmüddətli strategiyasına görə 10-11-ci yerlərdə qərarlaşması və bir daha dünyanın ən inkişafçı 10 ölkəsi sırasına daxil

edilməsi bunun əyani təzahürüdür.

Kollegiyada qarşıda duran ən mühüm vəzifənin işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası olduğu vurğulanaraq bununla bağlı təxirəsalınmaz məsələlərin həlli və fəaliyyətin əlaqələndirilməsi üçün ölkə Prezidenti tərəfindən Əlaqələndirmə Qərargahının yaradıldığı vurğulanıb. Bununla əlaqədar ədliyyə orqanları tərəfindən fəaliyyətin Qərargahla koordinasiya qurulması və qarşıda duran vəzifələrin mütəşəkkil icrası ilə bağlı tədbirlər müəyyən edilib.

İclasda Ədliyyə Nazirliyinin 2020-ci ildə fəaliyyətinin yekunları müzakirə olunaraq global pandemiya şəraitində fəaliyyətin təşkili üzrə zəruri profilaktik işlərin aparıldığı, ədliyyə orqanlarına və məhkəmələrə əlçatanlığın asanlaşdırılması məqsədilə innovasiyaların tətbiqinin genişləndirildiyi, vətəndaşların müraciətləri və qəbulu işinin, əhaliyə göstərilən ədliyyə xidmətlərinin elektron qaydada həyata keçirildiyi vurğulanıb.

Məlumat verilib ki, 2020-ci ildə nazirlik tərəfindən 1.800-

dək qanunvericilik aktı layihəsi hazırlanıb, 3.300-ə yaxın akt hüquqi ekspertizadan keçirilib, 3,9 milyon notariat hərəkəti rəsmiləşdirilib, 290 mindən çox vətəndaşlıq vəziyyəti aktları dövlət qeydiyyatına alınıb. Bu əməliyyatlarla bağlı 7 milyon manat vəsait, daşınmaz əmlakla əlaqədar müqavilələr üzrə isə 36 milyon manatdan çox vergi dövlət büdcəsinə köçürülüb. "Mobil notariat"ın funksionallığı artırılaraq, bir sıra etibarnamələrin mobil qaydada verilməsi təmin edilib. Həmçinin, çoxpartiyalı sistemin inkişafına dövlət dəstəyinin təzahürü olaraq 7 siyasi partiya, habelə 145 qeyri-kommersiya qurumu dövlət qeydiyyatına alınıb, 45 mətbu nəşr uçota götürülüb.

İclasda məhkəmə qərarlarının icrasının səmərəliliyinin artırılması, alternativ mexanizmlərin, o cümlədən özəl icranın tətbiqi ilə bağlı tədbirlərin davam etdirildiyi, bu sahədə xarici təcrübənin öyrənilməsi üçün beynəlxalq təşkilatlarla səmərəli əlaqələr qurulduğu bildirilib, 409 min icra sənədinin icrasının təmin

edildiyi, 700 milyon manat vəsaitin fiziki və hüquqi şəxslərə, habelə vergi borcları üzrə büdcəyə ödətdirildiyi qeyd olunub, borclu şəxslərə alimant və digər icra ödənişlərinin onlayn qaydada aparılması, uşaqla ün-siyyətin video-əlaqə vasitəsilə həyata keçirilməsi imkanının yaradıldığı vurğulanıb.

Məhkəmə ekspertizası mərkəzində 41 ekspert ixtisası üzrə 35.000-ə yaxın iş baxılıb, bələdiyyələrin 77.000-dən çox aktı inzibati nəzarət qaydasında yoxlanılıb, qanunsuz ayrılmış 8.200 hektardan artıq torpaq sahələri geri qaytarılıb, cinayət xarakterli 23 fakt üzrə materiallar prokurorluğa göndərilib.

Kollegiyada həmçinin, ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsi, müasir məhkəmə infrastrukturunun yaradılması üzrə tədbirlər qeyd edilib, məh-

kəmə proseslərinin videoformatda keçirilməsi imkanının yaradıldığı, habelə cinayət işlərinə də video-əlaqə ilə baxılması üçün dövlət başçısının təşəbbüsü ilə qanunvericiliyə mühüm dəyişikliklər edildiyi diqqətə çatdırılıb. "Elektron məhkəmə" və "Elektron icra" informasiya sistemlərinin respublikanın bütün ərazisi üzrə tətbiqi üçün Dünya Bankı ilə birgə görülən əməli tədbirlər vurğulanıb.

İclasda dövlət başçısının bütün sahələrdə islahatlarının davam etdirilməsi, korrupsiya və rüşvətxorluğa qarşı daha ciddi mübarizə aparılması, büdcə xərclərinə nəzarətin gücləndirilməsi, israfçılığa yol verilməməsi ilə bağlı və digər tapşırıqları diqqətə çatdırılaraq ədliyyə fəaliyyətinin ölkə Prezidentinin yüksək tələbləri

səviyyəsində qurulması, vətəndaş məmnuniyyətinin, şəffaflığın artırılması, korrupsiyanın yolverilməzliyinin, etik davranış qaydalarına dönmədən əməl olunmasının vacibliyi qeyd olunub. Nazirliyin fəaliyyət istiqamətləri üzrə əsas prioritetlər, o cümlədən ədliyyə sahəsində işin müasir çağırışlara uyğun təkmilləşdirilməsi, kadr korpusunun peşəkar və mənəvi cəhətdən saf işçilərlə komplektləşdirilməsi, innovasiyaların tətbiqinin genişləndirilməsi, regional idarələrinin fəaliyyətinin səmərəliliyinin artırılması, maliyyə intizamının gücləndirilməsi, dövlət vəsaitlərindən qənaətlə istifadə olunması və s. ilə bağlı konkret tapşırıqlar verilib.

Sonda bir sıra qeyri-hökumət təşkilatları dövlət qeydiyyatına alınıb.

Ədliyyə Nazirliyində ötən ilin yekunlarına həsr olunmuş onlayn mətbuat konfransı keçirilib

Vətəndaşların ədliyyə orqanlarına əlçatanlığının təmin olunması, əhalinin ədliyyə fəaliyyəti barədə mütəmadi məlumatlandırılması məqsədilə həm vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinin, həm də kütləvi informasiya vasitələrinin, eləcə də Ədliyyə Nazirliyinin rəsmi saytlarının və sosial şəbəkələrdə səhifələrinin imkanlarından geniş istifadə olunması işi davam etdirilir. Dövlətimizin başçısının

tapşırıqlarının icrası istiqamətində xüsusi karantin rejimi dövründə ədliyyənin müxtəlif fəaliyyət istiqamətləri üzrə

mətbuat konfranslarının keçirilməsi də əhalinin hüquqi maarifləndirilməsi işində mühüm rol oynayır.

ƏDLİYYƏ XƏBƏRLƏRİ

QANUNÇULUQ

Yanvarın 25-də Ədliyyə Nazirliyində 2020-ci ilin yekunlarına həsr olunmuş videoformatda mətbuat konfransı keçirilib.

Nazirliyin struktur qurumlarının rəhbərlərinin və çoxsaylı KİV nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilən tədbirdə ədliyyə fəaliyyətinin ayrı-ayrı istiqamətləri üzrə - qeydiyyat, notariat, probasiya, məhkəmə qərarlarının və cəzaların icrası, beynəlxalq hüquq əməkdaşlığı, bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarət sahəsində ötən ildə görülmüş işlərdən, ədliyyə orqanlarının Vətən müharibəsində və post-konflikt dövründə fəaliyyətindən danışılıb.

Ədliyyə Nazirliyinin insan hüquqları və ictimaiyyətlə əlaqələr idarəsinin rəisi Aynur Sabitova bildirib ki, ötən il Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə xalqımızın Qarabağın azadlığı uğrunda apardığı Vətən müharibəsində Qələbəsi - Zəfər ili kimi yadda qalıb. Ölkəmizin hərbi-siyasi sahədə uğuru, xalqımızın qazandığı Böyük Qələbə müasir tariximizin ən parlaq və şərəfli səhifələridir.

Ötən il, həmçinin bütün sahələrdə olduğu kimi, ədliyyə fəaliyyəti də COVID-19 qlobal pandemiyası dövründə onlayn qaydada həyata keçirilib və görülmüş tədbirlər barədə ictimaiyyət mütəmadi məlumatlandırılıb, bu məqsədlə videoformatda 21 ictimai müzakirə, brifinq keçirilib.

Təşkilat-nəzarət baş idarəsi-

nin rəis müavini, Qarabağ regional ədliyyə idarəsinin rəisi vəzifəsini icra edən Sübhü Kazımov diqqətə çatdırıb ki, ötən il sentyabrın 27-də həyata keçirilən əks-hücum əməliyyatı ilə başlayan və düşmənin təslim olması ilə nəticələnən Vətən müharibəsində işğalçı Ermənistan ağır məğlubiyətə uğradı. Ermənistanın təxribatlarına qarşı Azərbaycan Ordusunun başladığı əks-hücum və dövlətimizin başçısının qətiyyəti nəticəsində tarixi salnamə yazıldı. Qanlı cinayət əməlləri törədən ermənilərin cəzalandırılması vacibdir. Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycana qarşı törətdiyi müharibə cinayətləri bağlı məlumatların dünya ictimaiyyətinə çatdırılması üçün Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən 70-ə yaxın dövlətin ədliyyə nazirlərinə, çoxsaylı nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlara müraciətlər ünvanlanıb. Müraciətlərdə bir milyona yaxın insanın öz dədə-baba yurdundan didərgin salındığı, erməni terrorçularının törətdiyi qeyri-insani əməllər, xüsusilə Ermənistanın beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri, o cümlədən Cenevrə Konvensiyasının müddəalarını kobudcasına pozması vurğulanıb. Həmçinin Azərbaycan həqiqətlərinin təbliği üçün Ədliyyə Nazirliyinin saytında üç dildə fəaliyyət göstərən "Qarabağ Azərbaycan" elektron platforması yaradılıb.

Sübhü Kazımov, həmçinin işğaldan azad olunmuş ərazilərdə xüsusi idarəetmə ilə bağlı

Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən ədliyyəti məsul şəxslərdən ibarət qərargahın fəaliyyətinə toxunub, Qarabağ regional ədliyyə idarəsinin təsis olunaraq artıq fəaliyyətə başladığı, işğal nəticəsində ədliyyə və məhkəmə orqanlarına dəymiş ziyanın dəqiqləşdirilməsi, onların fəaliyyətinin bərpası ilə bağlı tədbirlərin müəyyən olunduğunu bildirib.

Beynəlxalq əməkdaşlıq idarəsinin rəisi Adil Əbilov Ədliyyə Nazirliyinin digər dövlətlərlə və beynəlxalq təşkilatlarla səmərəli əməkdaşlığından, mülki və cinayət işləri üzrə hüquqi yardım, ekstradisiya və məhkumların verilməsi sahəsində aparılan işdən və yeniliklərdən bəhs edib. Bildirib ki, xaricdə olan şəxslər Azərbaycanda olan mülki məsələlərlə bağlı - doğum, pensiya, əmək, əmlak, aliment və sair barədə nazirliyin beynəlxalq əməkdaşlığı çərçivəsində məlumatlar əldə edə bilərlər.

Eyni zamanda, xaricdə törədilən cinayət işləri üzrə Azərbaycanda şahidin dindirilməsi, müvafiq sənədlərin əldə edilməsi və sair məsələlər bağlı məlumat mübadilələri aparılır. Pandemiya ilə əlaqədar ölkələrə giriş-çıxışa məhdudiyətlərin tətbiqi, kommunikasiyanın çətinlənməsi ekstradisiya sahəsində rəsmi sənədlərin əsillərinin çatdırılmasında problemlər yaradır. Bununla əlaqədar nazirlik tərəfindən xarici həmkarlarla məsləhətləşmələr aparılaraq ekstradisiya sorğularının elektron qaydada

qəbul olunması və qısa müddətdə baxılması barədə razılığa gəlinib.

Ekstradisiya məsələsinə baxılarkən, həmçinin sorğu olunan şəxslərin insan hüquqlarının qorunmasına, penitensiar müəssisələrdə saxlanma şəraitinə və tibbi təminatına xüsusi diqqət yetirilir, bəzi hallarda isə bu sahədə vəziyyətlə yerində tanış olunur. Ötən dövrdə bir sıra qabaqcıl Avropa dövlətləri bu sahədə ölkəmizdəki vəziyyəti təqdir edərək ekstradisiya ilə bağlı müsbət qərarlar qəbul ediblər.

O da bildirilib ki, ekstradisiya və məhkumların verilməsi fərqli anlayışlardır. Ekstradisiya o deməkdir ki, şəxs cinayət törədib başqa ölkəyə qaçıbsa, getdiyi ölkə müəyyənləşdirilir və o, orada həbs olunaraq Azərbaycana təslim olunur. Məhkumun verilməsi zamanı isə başqa ölkədə cəzasını çəkən məhkum müraciət edərək cəzasının qalan hissəsini öz ölkəsində çəkmək istədiyini bildirir və o, vətəndaşlığı olan dövlətə təhvil verilir. 2020-ci ildə beş məhkum Azərbaycana gətirilib, 25 xarici məhkum isə öz ölkələrinə təhvil verilib.

Tədbirdə çıxış edən Cəzaların icrasına nəzarət üzrə müfəttişliyin rəisi Malik Ələkbərov isə cəzaların icrası sahəsində görülən işlərdən danışdı. Bildirib ki, məhkum olunmuş bütün şəxslərin hüquqlarının qorunması üçün tədbirlər həyata keçirilib. COVID-19 infeksiyasının yayılması ilə bağlı monitorinq qrupu daim fəaliyyət

yət göstərərək, müəssisələrə baş çəkilib, məhkumların saxlanma şəraiti, tibbi və qida təminatı ilə bağlı məsələlər həll olunub.

Cəza siyasətinin humanistləşdirilməsi istiqamətində mühüm addımlar atılıb. Cinayət Məcəlləsinə dəyişikliklər edilməsi ilə bağlı 2020-ci il 1 may tarixli Qanunun icrası çərçivəsində penitensiar və probasiya xidmətləri üzrə 334 nəfər tamamilə cəzadan azad olunub, 591 nəfərin isə cəza müddəti azaldılıb.

Vətən müharibəsində yaxın qohumu şəhid olan məhkumlara müəssisələrdə xüsusi qayğı göstərilir. Otuzdan çox belə məhkum var ki, onların da bəzisi şərti azadlığa buraxılıb, bir hissəsi cəzadan azad olunub, bir nəfərin isə oğlunun dəfn mərasimində iştirakı təmin edilib.

Eyni zamanda, Penitensiar Xidmətdə yaradılan komissiya pandemiya şəraitinə baxmayaraq işini intensiv davam etdirib və ötən il 2072 məhkum cəzadan şərti olaraq azadlığa buraxılıb. Həkim-ekspert komissiyası tərəfindən ağır xəstəliyə görə 10 nəfər azad edilib.

Bələdiyyələrlə iş mərkəzinin rəisi Rəhman Məmmədov qeyd edib ki, ötən il bələdiyyələrin fəaliyyəti ilə bağlı 3503 müraciətə baxılıb. Müraciətlərə baxılması nəticəsində qanunvericiliyin tələblərinə zidd olan 328 bələdiyyə aktının dəyişdirilməsi və ya ləğv edilməsi ilə bağlı bələdiyyələrə müraciət olunub.

Bildirilib ki, ötən il nazirlik

tərəfindən verilmiş 3267 təklifdən 15-i bələdiyyələr tərəfindən təmin edilməyi üçün qanunvericiliyin tələbinə uyğun olaraq məhkəmələrdə 15 iddia qaldırılıb. Onlardan 2-si məhkəmə tərəfindən təmin edilib, 13-ü isə məhkəmələrin icraatındadır. Həyata keçirilən inzibati nəzarət tədbirlərinin nəticəsi olaraq bütövlükdə 8217 hektar, əvvəlki ilə nisbətən 17 faiz çox torpaq sahəsi, o cümlədən qanunsuz ayrılmış ümumi istifadə üçün nəzərdə tutulmuş 3417 hektar ölüş sahəsi bələdiyyə mülkiyyətinə və ya sahibliyinə qaytarılıb.

Qeydiyyat və notariat baş idarəsinin rəisi İlqar Məmmədov vurğulayıb ki, siyasi plüralizm güclü ölkənin və demokratiyanın əsas göstəricisindən biridir. Bu sahədə mühtin formalaşdırılmasında siyasi partiyaların xüsusi rolu var. İndiyədək Azərbaycanda 62 siyasi partiya dövlət qeydiyyatına alınıb. Son bir il ərzində yeddi siyasi partiya dövlət qeydiyyatından keçib. Siyasi partiyaların əksəriyyəti aktiv fəaliyyət göstərir. Partiyalar dövlətimizin başçısının bəyan etdiyi və yürütdüyü siyasətin nəticəsində siyasi dialoqun tərəfdaşına çevrilib. Azərbaycanda çoxpartiyalı parlament formalaşdı və bu da demokratiyanın inkişafında önəmli addımdır. Biz əksər partiyaların Vətən müharibəsi zamanı Müzəffər Ali Baş Komandanın ətrafında birləşdiyinin şahidi olduq. Siyasi partiyaların birgə bəyanatı da Azərbaycanda yaşanan siyasi

birliyin təcəssümüdür. Lakin bəzi siyasi partiyaların fəaliyyəti ümumiyyətlə yoxdur. Onlar siyasi arenada fəaliyyətdən savayı, qanunvericiliklə üzərinə qoyulmuş tələblərə riayət etmirlər.

Vətəndaşlıq vəziyyəti aktlarının reyestri xidmətinin rəisi Reyhanə Kərimova nazirliyin qeydiyyat şöbələri tərəfindən həyata keçirilən vətəndaşlıq vəziyyəti aktlarının qeydiyyatı ilə bağlı statistikanı açıqlayıb. Bildirib ki, ötən il Azərbaycanda 35 min 576 nikah qeydə alınıb. Həmçinin faktiki nikahda olan 1420 cütlik müəyyənləşdirilib. Onların 981-nin nikahı dövlət qeydiyyatına alınıb.

Qeydiyyat şöbələri tərəfindən nikaha daxil olmaq üçün müraciət edən və erkən nikah yaşında olan 61 şəxs qohumlar arasında erkən nikahın həyat və sağlamlığa mənfi-psixoloji təsiri barədə məlumatlandırılıb, 53 maarifləndirmə işi həyata keçirilib.

2020-ci ildə ümumilikdə nikahın pozulması haqqında 1182 ərizə qəbul edilib. Müraciət edənlərdən 1558-i psixoloqla söhbətə cəlb olunub. Nəticədə 576 nəfər nikahın pozulmasından imtina edib.

Məlumat verilib ki, ötən il 127 min 588 uşağın doğumu qeydə alınıb. Onlardan 67 min 972-si oğlan, 59 min 616-sı qız olub. Həmçinin 1691 əkizin, 46 üçəmin və 1 dördəmin doğumu qeydə alınıb. Bundan başqa, 1401 uşağın doğumu səyyar

qaydada xəstəxanada dövlət qeydiyyatına alınıb və doğum haqqında şəhadətnamə verilib. Kəndlərdə, qəsəbələrdə doğumu qeydiyyata alınmayan uşaqlarla bağlı maarifləndirmə işləri nəticəsində 1312 uşaq aşkarlanıb. Onlardan 1205-i dövlət qeydiyyatına alınıb. Ötən il doğumu qeydə alınan kişi cinsindən olan körpələrə ən çox Yusif adı verilib. Ötən il körpələrə ən çox verilən qız adı isə Zəhra olub.

Probasiya xidmətinin rəis müavini Musa Hübətov azadlıqdan məhrumetmə ilə əlaqədar olmayan cəzaların icrası sahəsində görülmüş işlər barədə məlumat verib. Bildirib ki, ötən il 2603 məhkuma elektron qolbaq tətbiq olunub. Onlardan 2561-i azadlığın məhdudlaşdırılması cəzasına məhkum olunub. Hesabat dövründə məhkəmələrin pandemiya səbəbindən məhdudiyətlə fəaliyyət göstərməsinə baxmayaraq, yerli probasiya qurumlarında 9576 məhkum qeydiyyata alınıb. Eyni zamanda, müxtəlif hüquqi əsasla 10 min 453 məhkum qeydiyyatdan çıxarılıb. Hesabat dövründə cərimə cəzasının icrası ilə bağlı 1,3 milyon manata yaxın vəsaitin dövlət büdcəsinə köçürülməsi təmin edilib. Bu da ödənilən məbləğin 59 faizindən çoxunu təşkil edir. Bu müddətdə 155 min 131 saat həcmində ictimai iş həyata keçirilib. Cəza çəkməkdən boyun qaçıran 245 məhkum tutulub və barələrin-

də müvafiq tədbirlər görülmüşdür. Cəzanın icrasından boyun qaçıran 1023 məhkumun cəzasının qanunvericiliyə uyğun olaraq daha ağır cəza növü ilə əvəzlənməsi barədə məhkəmələrə təqdimatlar göndərilib.

İcra baş idarəsinin rəis müavini Fərid Əfəndiyev ötən il məhkəmə qərarlarının icrası sahəsində görülmüş tədbirlərdən danışdı. Bildirib ki, 2020-ci ildə icra xidmətinin icraatına 910 mindən artıq iş daxil olub. Müraciətlər arasında məhkəmə orqanları tərəfindən icrası barədə qəbul olunan sənədlər çoxluq təşkil edib. Bu rəqəm 2019-cu illə müqayisədə 49 min iş artıq olub. Daxil olan işlərin 89 faizi məhkəmə tərəfindən qəbul edilən icra sənədləri ilə bağlı idi.

O, həmçinin özəl icra institutunun yaradılması, alternativ icra mexanizmlərinin tətbiqi üzrə tədbirlər barədə məlumat verib, idarənin strukturunda edilən dəyişikliklərdən, yeni yaradılan Qarabağ regional idarəsində yerli icra qurumlarının da təsis olunmasından bəhs edib. Qeyd edib ki, bu qurumların artıq kadrlarla komplektləşdirilməsinə başlanılıb. Həmçinin, elektron icra sistemində həmin qurumlarla əlaqədar müvafiq funksionallıqlar yaradılıb.

Onlayn mətbuat konfransında sual-cavab sessiyası keçirilərək, jurnalistləri maraqlandıran suallar ətrafı cavablandırılıb.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ədliyyə Nazirliyində 2020-ci ilin yekunları müzakirə olunub

Yanvarın 12-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ədliyyə Nazirliyində ötən ilin yekunları və 2021-ci ildə qarşıda duran vəzifələrə dair kollegiya iclası keçirilib.

Kollegiyanı Naxçıvan Muxtar Respublikasının ədliyyə naziri Daşqın Rəhimov bildirib ki, yola saldıığımız il ölkəmiz üçün əlamətdar hadisələrlə yadda qalıb. Muxtar respublikanın hərtərəfli inkişafı çərçivəsində ədliyyə və məhkəmə sistemi də günü-gündən müasirləşir.

Ötən il nazirlikdə və tabe qurumlarda hüquqi maarifləndirmə və profilaktika tədbirləri davam etdirilib, məhkəmə qərarlarının vaxtında icrasına nəzarət artırılıb, ekspertlərin peşəkarlıq səviyyələrinin artırılması diqqətdə saxlanılıb, bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarət gücləndirilib və onlara metodiki köməkliklər göstərilib, cəzaçəkmə müəssisələrində cəza çəkən şəxslər də diqqətdən kənar qalmayıb.

Bildirilib ki, il ərzində icra və probasiya şöbə və bölmələrinin icraatına 4.000-dək icra sənədi daxil olub, onlardan 1.700-dək iş, habelə ötən illərdən icrası davam etdirilən 2.000-dən çox iş tam icra olunub. 204 borclunun ölkədən getmək hüququ müvəqqəti olaraq məhdudlaşdırılıb, 151 borclu-

nun üzərinə qoyulmuş məhdudsiyyət götürülüb. Probasiya sahəsi üzrə azadlığın məhdudlaşdırılması növündə cəzaya məhkum edilmiş 7 nəfərə elektron nəzarət vasitəsi tətbiq edilir.

Kadrlara ehtiyac nəzərə alınaraq iş qəbulla bağlı elan olunmuş müsabiqə mərhələlərini keçmiş namizədlərin Ədliyyə Akademiyasında onlayn icbari təlim keçmələri təmin edilib. Müvəffəqiyyət qazanmış 6 namizədin vakant icra məmuru vəzifələrinə təyinatı aparılıb, Kommersiya Məhkəməsi üzrə İcra bölməsi təsis edilib.

Altıncı çağırış Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin birinci və üçüncü sessiyalarında bələdiyyə fəaliyyəti ilə bağlı verilmiş tapşırıqlar və bələdiyyələrdə aparılan yoxlamalar zamanı aşkar olunmuş nöqsanların aradan qaldırılması məqsədilə yaradılmış komissiyada nazirliyin əməkdaşının iştirakı təmin edilib. Bələdiyyələrlə iş mərkəzi tərəfindən və Daşınmaz Əmlak və Torpaq Məsələləri üzrə Dövlət Xidmə-

ti ilə birgə bələdiyyə üzvləri və qulluqçuları üçün maarifləndirici seminarlar təşkil olunub, onlara metodiki vəsaitlər təqdim edilib.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Hüquqi Aktlarının Dövlət Reyestrinə 175 hüquqi akt daxil edilib. Reyestr daxil edilən yeni hüquqi aktların hesabına zənginləşdirilib, onun istifadəçilər üçün daim açıqlığı təmin edilib.

Nazirliyin hamiliyinə verilmiş Naxçıvan Dövlət Universitetinin Beynəlxalq münasibətlər və hüquq fakültəsinin hüquqsünaslıq ixtisasının tələbələri ilə görüşlər təşkil edilib, onların nazirliyin aparatında, Penitensiar Xidmətdə, Məhkəmə Ekspertizası Mərkəzində və yerli qurumlarda, eləcə də Naxçıvan və Əliabad bələdiyyələrində təcrübə kursu keçmələri təmin olunub.

Vurğulanıb ki, Məhkəmə Ekspertizası Mərkəzinə müxtəlif ekspertiza sahələri üzrə 231 ekspertiza işi daxil olub, icra olunmuş ekspertizalar üzrə ümumilikdə 210 rəy və arayış verilib.

İclasda görülmüş işlərlə yanaşı, ədliyyə fəaliyyətində yol verilmiş nöqsan və çatışmazlıqlar müzakirə edilib, ədliyyə qulluqçuları qarşısında qoyulan tələblər, xüsusilə vətəndaşlara qayğılı münasibət göstərilməsi, qanunun tələblərinə ciddi əməl olunması, şəffaflığın artırılması ilə bağlı tapşırıqlar diqqətə çatdırılaraq, nizam-intizama,

etik davranış qaydalarına dönmədən riayət edilməsi, vətəndaş məmnunluğunun yüksəldilməsinin vacibliyi vurğulanıb.

Qeyd olunub ki, Ali Məclis Sədrinin Naxçıvan MR Ali Məclisinin birinci və üçüncü sessiyalarında icra, ekspertiza və bələdiyyə fəaliyyəti ilə bağlı verdiyi tapşırıqların icrası davam

etdirilməli, nazirliyin bütün xidmət sahələri işə diqqəti daha da artırmalı, hüquqi maarifləndirmə və profilaktika işi daha keyfiyyətlə aparılmalıdır.

Həmçinin nazirliyin fəaliyyət istiqamətləri üzrə işin səmərəliliyinin artırılması qarşısında duran vəzifələr diqqətə çatdırılıb, çıxış edilərək müzakirələr aparılıb.

"CEPEJ və məhkəmə-hüquq islahatları: Azərbaycanın nailiyyətləri" mövzusunda onlayn brifinq

Yanvarın 25-də Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən "CEPEJ və məhkəmə-hüquq islahatları: Azərbaycanın nailiyyətləri" mövzusunda onlayn brifinq təşkil olunub.

Ədliyyə Nazirliyinin İnsan hüquqları və ictimaiyyətlə əlaqələr idarəsinin rəisi Aynur Sabitova Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Vətən müharibəsində xalqımızın Böyük Qələbəsi ilə yadda qalan 2020-ci ildə Azərbaycanın digər sahələrdə də uğurlar qazandığını vurğulayıb.

Bildirib ki, Avropa məkanında məhkəmə-hüquq islahatlarının həyata keçirilməsinə kömək edən və ədalət mühakiməsinin səmərəliliyinin artırılmasına əhəmiyyətli töhfələr verən Avropa Şurasının Ədalət Mühakiməsinin Səmərəliliyi

üzrə Avropa Komissiyasına (CEPEJ) rəhbərliyinə seçkilər keçirilib. Azərbaycanın məhkəmə-hüquq sahəsində mü-tərəqqi nailiyyətləri, habelə ölkəmizin komissiyanın işinə dəyərli töhfələri nəzərə alınaraq Azərbaycan nümayəndəsi, hakim Ramin Qurbanov yenidən CEPEJ-in prezidenti

seçilib. Bu dövlətimizin beynəlxalq aləmdə artan nüfuzunun əyani təzahürüdür. Eyni zamanda, qeyd edilib ki, bu gün Azərbaycanın Avropa Şurasına tamhüquqlu üzv qəbul edilməsindən iyirmi il ötür. Azərbaycanın bu quruma üzv olması münasibətilə 2001-ci ilin yanvarın 25-də ümummilli lider

Heydər Əliyevin iştirakı ilə Strasburqda rəsmi mərasim keçirilib.

Tədbirdə iştirak edən CEPEJ-in prezidenti, hakim Ramin Qurbanov çıxış edərək qurumun mahiyyəti, fəaliyyət istiqamətləri, gördüyü işlər, keçirilmiş seçkilər barədə məlumat verib: "Ötən il dekabrın 8-də Strasburqda Avropanın 47 dövlətinin nümayəndəsinin iştirakı etdiyi plenar iclasda Avropa Şurasının mühüm hüquq təsisatı olan CEPEJ-in rəhbəri vəzifəsinə növbəti dəfə seçilməyim ölkəmizdə aparılan mütərəqqi məhkəmə-hüquq islahatlarına beynəlxalq etimadın göstəricisi, respublikamızın uğurudur".

Vurgulanıb ki, müstəqil Azərbaycan müasir ruhlu məhkəmə-hüquq islahatları ilə beynəlxalq aləmdə tanınır və dünya ictimaiyyətinin daim diqqət mərkəzindədir. Bu islahatlar beynəlxalq aləmdə müsbət qiymətləndirilir, ölkəmizin beynəlxalq arenada reytingini və nüfuzunun yüksəlməsinə əsaslı təkan verir. Bu nailiyyətlər Prezident İlham Əliyevin 2004-cü ildən məhkəmə-hüquq sistemində ardıcıl, sistemli islahatlar strategiyasının bariz nümunəsidir. Azərbaycan nümayəndəsinin Avropa Şurasının ədliyyə sahəsində belə nüfuzlu beynəlxalq qurumuna seçilməsinin başqa əsasları da mövcuddur. Ölkəmizin mədəni irsinin dünyaya tanıtılması

məqsədilə genişmiqyaslı tədbirlər həyata keçirilir. Hər bir azərbaycanlı barədə Avropa cəmiyyətində düzgün rəyin formalaşdırılması istiqamətində Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın müstəsna xidmətləri var. Məhz onun səyi nəticəsində Avropa cəmiyyətində Azərbaycanın qədim tarixi və mədəniyyəti barədə artıq təəssüratlar yaranıb.

Diqqətə çatdırılıb ki, CEPEJ Avropa məkanında insan hüquqlarının qorunmasını həyata keçirən aparıcı regional təşkilat kimi, Avropa Şurasının məhkəmə, ədliyyə, prokurorluq və vəkillik sahəsində ixtisaslaşmış qurumudur. Avropa Şurasının 47 üzv dövlətinin nümayəndələri həmin qurumda təmsil olunur. Bu qurumun formalaşdırılmasında bərabərlik prinsipinə riayət olunur. Hər dövlətdən yüksək ixtisasa malik azı bir nümayəndə ölkəsini orada təmsil edir, Avropa standartlarını təşkil edəcək hər hansı sənədin müzakirəsində birbaşa iştirak edir və öz iradəsini bildirir. Bu iradə ölkənin mövqeyi kimi orada təqdim olunur.

Bu qurumun yaradılmasının əsas məqsədi Avropa məkanında məhkəmə və ədliyyə sisteminin keyfiyyət və səmərəliliyinin artırılmasıdır. Avropa standartlarının məhkəmə sistemlərində səviyyə-

sinin müəyyənəşdirilməsi, qiymətləndirilməsinin aparılması, müsbət təcrübələrin aşkarlanması və digər dövlətlərə tövsiyəsi, 47 üzv dövlətdə məhkəmə-hüquq islahatlarına dəstəyin göstərilməsidir.

Bu qurumun yaradılmasının əsas səbəblərindən biri İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsinə daxil olan şikayətlərin sayının həddindən artıq çox olması və bu məhkəmənin iş yükünün azadılması zərurəti olub. Əsas məqsəd 47 ölkənin milli səviyyədə məhkəmə və ədliyyə sistemlərini təkmilləşdirməklə şikayətlərin sayının azaldılmasıdır.

Azərbaycan təmsilçisinin Vətən müharibəsindəki qələbə zamanı və bir sıra Qərbi Avropa dövlətlərinin ölkəmizə qərəzli, ədalətsiz münasibəti fonunda seçilməsi xüsusən vacibdir. Bu həm də respublikamızın beynəlxalq aləmdə hüquqi sahədə qazandığı tarixi qələbənin sübutudur və dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin həyata keçirdiyi məhkəmə-hüquq islahatlarının uğurudur. Bu islahatların həyata keçirilməsində Məhkəmə-Hüquq Şurası və Ədliyyə Nazirliyinin rəhbərliyi də mühüm rol oynayıb.

Onlayn brifinqdə, həmçinin digər məsələlərə toxunulub, sosial şəbəkə istifadəçilərinin və jurnalistlərin sualları cavablandırılıb.

Azərbaycanda siyasi partiyaların fəaliyyəti üçün geniş imkanlar yaradılıb

Ədliyyə Nazirliyi Qeydiyyat və notariat baş idarəsinin rəisi İlqar Məmmədovun AZƏRTAC-a müsahibəsi

Xəbər verdiyimiz kimi, Ədliyyə Nazirliyinin 2020-ci ilin yekunlarına dair yanvarın 25-də keçirilmiş onlayn mətbuat konfransında bir çox məsələlərlə yanaşı, ölkədə siyasi partiyaların fəaliyyətinə dair məsələlərə də toxunulmuşdur. Bununla bağlı müxbirimiz nazirliyin Qeydiyyat və notariat baş idarəsinin rəisi İlqar Məmmədovdan müsahibə alıb.

- İlqar müəllim, istərdik ki, hazırda ölkədə dövlət qeydiyyatına alınmış siyasi partiyaların fəaliyyəti ilə bağlı fikirlərinizi öyrənək. Bu barədə məlumat oxucularımız üçün maraqlı olardı.

- Bildirmək istərdim ki, ölkəmiz müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən hüquqi dövlət quruculuğu yolunu tutan Azərbaycanda mütərəqqi dünya təcrübəsinə əsaslanaraq sərbəst siyasi fəaliyyət üçün hər cür şərait yaradılmışdır. Bu da çoxsaylı siyasi partiyaların yaranması ilə müşayiət olunur. Ötən dövrdə müxtəlif yönümlü, məram və məqsədləri ilə fərqlənən 62 siyasi partiyanın, o cümlədən keçən il 7-nin dövlət

qeydiyyatına alınması ölkəmizdə siyasi plüralizmin və çoxpartiyalı sistemin inkişafının əyani təzahürüdür.

Qeyd olunmalıdır ki, siyasi sistemin təkmilləşdirilməsi və siyasi münasibətlərin sağlam zəmində qurulması, partiyalararası dialoqun genişləndirilməsi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin fəaliyyətinin mühüm prioritetlərindən olmaqla, hazırda bu sahədə önəmli islahatlar həyata keçirilir.

Siyasi sistemin inkişafı baxımından 2020-ci il uğurlu il kimi səciyyələndirilməlidir. Belə ki, fevral ayında ölkəmizdə azad və demokratik şəraitdə Milli Məclisə seçkilər keçirilərək çoxpartiyalı yeni parlament formalaşmış, müxtəlif partiyaların nümayəndələri Milli Məclisin və komitələrinin rəhbərliyində təmsil olunmuşlar. Əlbəttə ki, bu, siyasi mədəniyyətin, siyasi qüvvələr arasında əməkdaşlığın növbəti bariz nümunəsidir.

Eyni zamanda, siyasi partiyalar dövlət başçısının təşəbbüsünə müsbət cavab verərək siyasi dialoqa qoşulmuşlar. Artıq deyə bilərik ki, ölkəmizdə demokratik ənənələrin formalaşmasına xidmət edən bu

təcrübə şəxələdir. Prezident Administrasiyasında partiya nümayəndələri ilə mütəmadi görüşlər keçirilərək cəmiyyəti düşündürən məsələlərin açıq şəkildə müzakirə olunması ölkənin hərtərəfli inkişafı baxımından olduqca əhəmiyyətlidir.

Zəfər ili kimi yadda qalan 2020-ci ildə torpaqlarımızın işğaldan azad olunması uğrunda aparılan və xalqımızın Böyük Qələbəsi ilə nəticələnən Vətən müharibəsində siyasi partiyalar bir araya gələrək Azərbaycan Ordusuna, Ali Baş Komandana öz dəstəklərini ifadə etmiş, ölkəmizdə yaşanan milli və siyasi həmrəyliyi bir daha nümayiş etdirmişlər.

Qeyd olunmalıdır ki, siyasi partiyaların tam əksəriyyəti bu gün respublikanın ictimai-siyasi həyatında fəal iştirak edir, dövlət siyasətinin aktual məsələlərinə dair mövqe bildirir, ictimai təşəbbüslərlə çıxış edirlər.

Lakin partiyaların bəziləri uzun müddətdir praktiki olaraq tam fəaliyyətsizdir, siyasi arena da görünmür, qanunvericiliklə üzərinə düşən vəzifələri yerinə yetirmirlər.

Halbuki bu gün Azərbaycanın siyasi palitrasında təmsil

olunan bütün partiyaların normal fəaliyyəti üçün geniş imkanlar mövcuddur - qərar-gahla, texniki avadanlıqla təmin olunurlar, mətbu orqanlara malikdirlər, müvafiq beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq edir, kütləvi tədbirlər təşkil edir, seçki proseslərinə qatılırlar və s.

- Belə qənaətə gəlmək olar ki, faktiki fəaliyyətsiz olan həmin partiyaların sadəcə adları var, özləri yoxdur. Bu halda onlar nə üçün fəaliyyətlərinə xitam vermirlər. Ümumiyyətlə, belə təşəbbüslə çıxış edən olubmu?

- Elədir. Artıq uzun müddətdir tam fəaliyyətsiz olan partiyalar var ki, onların adları müvafiq reyestrə olsa belə əslində mövcud deyillər. Buna misal olaraq 90-cı illərin əvvəllərində yaradılmış Azərbaycan Dirçəliş və Tərəqqi, Müstəqil Azərbaycan, Azərbaycan Milli Dövlətçilik, Azərbaycan Vətənpərvərlər, Azərbaycan Vahid Kommunist partiyalarının adlarını çəkmək olar.

Həmçinin elələri var ki, rəhbərləri, habelə bir çox üzvləri vəfat etmiş və ya partiya sıralarını tərk etmişlər. Yaxud partiyanın üzvü kimi qeyd olunan şəxslər bundan məlumat-sızdırlar, eləcə də həmin təşkilatlar qeydiyyatdan alınmış hüquqi ünvanlarda mövcud deyillər.

Partiyaların fəaliyyəti "Siyasi

partiyalar haqqında" və "Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestri haqqında", habelə digər qanunlarla tənzimlənir və qanunvericilikdə onların hüquq və vəzifələri təsbit olunmuşdur.

Təəssüf ki, qeyd olunan partiyalar qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş vəzifələri icra etmirlər: qurultaylar keçirmir, idarəetmə orqanlarını formalaşdırmır, maliyyə hesabatlarını vaxtında və ya ümumiyyətlə, təqdim etmir, digər nöqsanlara yol verməklə qanunvericiliyin tələblərini pozmuş olurlar.

Bununla bağlı nazirlik tərəfindən rəsmi müraciətlər edilmiş və qanunvericiliyin tələblərinə uyğun tədbirlərin görülməsi xahiş olunmuşdur, lakin həmin partiyalar tərəfindən heç bir addım atılmamışdır.

Fürsətdən istifadə edib belə partiyalara bir daha müraciət edərək fəaliyyətlərini bərpa etmək istəyənlərə zəruri hüquqi yardım göstərməyə Ədliyyə Nazirliyinin hazır olduğunu bildirim.

Partiyaların öz fəaliyyətlərinə xitam verməklə bağlı sualınıza gəlincə isə, bildirməliyəm ki, ləğv etmə proseduru mürəkkəb və uzun sürən bir proses olmaqla qanunvericilikdə öz əksini tapmışdır. Belə ki, bunun üçün partiyanın qurultayı keçirilməli, ləğv etmə komissiyası yaradılmalıdır.

Partiyanın ləğvi barədə elan verilməli, ləğv etmə ilə bağlı müvafiq, o cümlədən maliyyə xarakterli sənədlər hazırlanmalı, əmlakları barədə qərar qəbul edilməli və s. tədbirlər görülməlidir. Bununla bağlı qanunvericilikdə konkret müddətlər müəyyən edilmişdir. Ləğv etmə prosesinin ümumi müddəti bir ildən çox çəkəndə isə, o, yenidən başlanır.

Ona görə də partiyanın ləğvi ilə bağlı qərar qəbul etmək və bununla əlaqədar hər hansı addım atmaq iqtidarında olmadıqlarından həmin təşkilatlar üçün daha asan və əlverişli yol fəaliyyətlərinə məhkəmə qaydasında xitam verilməsidir.

Bu səbəbdən artıq bəzi partiyaların üzvləri Ədliyyə Nazirliyinə müraciət edərək ləğv etmə prosesini nazirliyin təşəbbüsü əsasında məhkəmə yolu ilə həyata keçirmək niyyətində olduqlarını bildirmişlər.

Şübhəsiz ki, əsas istəyimiz və məqsədimiz cəmiyyətimizdə vətəndaş həmrəyliyinə və milli birliyin möhkəmləndirilməsinə, bütövlükdə Vətənimizin hərtərəfli tərəqqisinə və dirçəlişinə öz töhfələrini verən siyasi qüvvələrin fəaliyyətinə dəstək göstərməkdir. Bununla bağlı Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən qanunvericiliyə uyğun tədbirlər davam etdiriləcəkdir.

"Qarabağ Dirçəliş Fondu" publik hüquqi şəxsin yaradılması haqqında

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN FƏRMANI

Azərbaycan xalqı böyük Zəfərlə ərazilərini Ermənistan işğalından azad edərək, tarixinin ən yaddaqalan və şanlı dövrünə qədəm qoydu. Ölkənin ərazi bütövlüyünün bərpası dövlətimiz üçün beynəlxalq hüququn və milli-mənəvi dəyərlərin aliliyinin nümayişidir. Otuz ilə yaxın bir müddət ərzində erməni qəsbkarları tərəfindən maddi və mədəni sərvətləri talan edilmiş ərazilərimizin yenidən həyata qaytarılması ölkənin siyasi-iqtisadi suverenliyinin güclənməsinin mühüm dayaqlarından biri olacaqdır.

Azərbaycan iqtisadiyyatının tərkib hissəsinə çevrilməsi məqsədilə işğaldan azad edilmiş bölgələrdə məskunlaşma, layiqli yaşayış və iqtisadi fəallıq təmin ediləcək, bu ərazilərdə həyata keçiriləcək quruculuq-bərpa işləri ölkəmizin sosial-iqtisadi inkişafının əsaslarını daha da möhkəmləndirməklə yanaşı, Azərbaycanın yeni inkişaf prosesində mühüm mərhələ olacaqdır.

İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə quruculuq işlərinin aparılması istiqamətində hər bir şəxsin göstərəcəyi dəstək tarixi qələbəmizə, qüdrətli və güclü Azərbaycan naminə milli birlik ideyasına, suveren və təh-

lükəsiz yaşamaq məqsədimizə mühüm töhfə olacaq. Bu sahədə bütün potensialın fədakarlıqla səfərbər edilməsi ölkəmizin inkişafında birgə uğur salnaməsi yaradaraq, qələbəmizi daha da parlaq edəcəkdir.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə dayanıqlı məskunlaşma üçün müasir və layiqli həyatın təmin edilməsi, bütün sahələrdə quruculuq-bərpa və abadlıq işlərinin aparılması, habelə təhlükəsiz yaşayışın, səmərəli fəaliyyətin və rifahın davamlı artmasının dəstəklənməsi məqsədilə qərara alıram:

1. "Qarabağ Dirçəliş Fondu" publik hüquqi şəxs yaradılsın.

2. Müəyyən edilsin ki:

2.1. "Qarabağ Dirçəliş Fondu" publik hüquqi şəxs (bundan sonra - Fond) Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinin bərpası və yenidən qurulması, habelə dayanıqlı iqtisadiyyata və yüksək rifaha malik regiona çevrilməsi istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərə maliyyə dəstəyi göstərilməsini və sərmayələrin cəlb edilməsini, bu sahədə dövlət-özəl tərəfdaşlığının inkişafını təmin edən, eləcə də ölkə daxilində və ölkə

xaricində zəruri təşviqat işlərini həyata keçirən publik hüquqi şəxsdir;

2.2. Fondun fəaliyyətinə ümumi rəhbərliyi və nəzarəti həyata keçirmək üçün Müşahidə Şurası yaradılsın;

2.3. Fondun fəaliyyətinə cari rəhbərliyi 3 (üç) üzvdən - sədr və onun iki müavinindən ibarət İdarə Heyəti həyata keçirir.

3. Fondun təsisçisinin səlahiyyətlərinin həyata keçirilməsi aşağıdakılara həvalə edilsin:

3.1. Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə:

3.1.1. Fondun nizamnaməsinin təsdiqi və nizamnamə fondunun miqdarının müəyyən edilməsi, onlarda dəyişiklik edilməsi;

3.1.2. Fondun strukturunun təsdiqi;

3.1.3. Fondun idarəetmə orqanlarının yaradılması;

3.1.4. Fondun Müşahidə Şurası üzvlərinin, İdarə Heyəti sədrinin və sədrin iki müavininin vəzifəyə təyin və vəzifədən azad edilməsi;

3.1.5. Fondun ləğvi və yenidən təşkili;

3.2. Fonda:

3.2.1. bu Fərmanın 3.1-ci bəndində qeyd edilənlər istisna olmaqla, "Publik hüquqi şəxslər haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 8.2-ci mad-

N 1 - YANVAR 2021

YENİ QANUNLAR, FƏRMANLAR...

dəsində publik hüquqi şəxsin təsisçisinin səlahiyyətlərinə aid edilmiş digər məsələlərin həlli.

4. Fondun vəsaitləri aşağıdakı mənbələr hesabına formalaşır:

4.1. fiziki və hüquqi şəxslərin ianələri;

4.2. qrantlar;

4.3. qanunla qadağan olunmayan digər mənbələr.

5. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası 15 gün müddətində Fondun nizamnaməsinin layihəsini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin.

6. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

6.1. Fondun dövlət qeydiyyatına alınması üçün onun nizamnaməsi təsdiq edildikdən

sonra 3 (üç) gün müddətində "Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestri haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş qaydada tədbirlər görsün;

6.2. dövlət qeydiyyatına alındığı gündən Fondun inzi-bati bina ilə təmin olunması və maddi-texniki təminatı məsələlərinin həlli üçün bir ay müddətində tədbirlər görüb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

6.3. bu Fərmandan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

7. Müəyyən edilsin ki, Fond dövlət qeydiyyatına alınmadək bu Fərmanın 4-cü hissəsində nəzərdə tutulmuş vəsait Fondun xüsusi xəzinə və bank

hesablarında toplanma bilər.

8. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi:

8.1. Fond fəaliyyətə başlandıqdan bu Fərmanın 7-ci hissəsinə uyğun olaraq Fondun vəsaitinin xüsusi xəzinə və bank hesablarında toplanmasını təşkil etsin;

8.2. Fondun fəaliyyətinin təşkili və təmini üçün tələb olunan vəsaiti hər il üçün dövlət büdcəsinin layihəsində nəzərdə tutsun;

8.3. bu Fərmandan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

İlham Əliyev

**Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti**

*Bakı şəhəri, 4 yanvar 2021-ci il
N 1243*

**Qarabağ Dirçəliş Fondunun Müşahidə Şurasının
tərkibinin təsdiq edilməsi haqqında**

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN SƏRƏNCAMI

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Qarabağ Dirçəliş Fondunun Müşahidə Şurasının aşağıdakı tərkibi təsdiq edilsin:

Mikayıl Cabbarov - Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyat naziri

Muxtar Babayev - Azərbaycan Respublikasının ekologiya və təbii sərvətlər naziri

Rövşən Rzayev - Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri

Tural Gəncəliyev - Dağlıq Qarabağın Azərbaycanlı İcması İctimai Birliyinin sədri, Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatı

Fatma Yıldırım - Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatı

Fərhad Bədəlbəyli - Bakı

Musiqi Akademiyasının rektoru Ədalət Muradov - Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin rektoru

Kamal Abdulla - Azərbaycan Dillər Universitetinin rektoru Alim Qasımov - Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti.

İlham Əliyev

**Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti**

*Bakı şəhəri, 4 yanvar 2021-ci il
N 2407*

Qarabağ Dirçəliş Fondunun fəaliyyətinin təmin edilməsi haqqında

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN FƏRMANI

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, "Qarabağ Dirçəliş Fondu" publik hüquqi şəxsin yaradılması haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 4 yanvar tarixli 1243 nömrəli Fərmanının icrası ilə əlaqədar **qərara alıram**:

1. "Qarabağ Dirçəliş Fondunun Nizamnaməsi" təsdiq edilsin (əlavə olunur).
2. "Qarabağ Dirçəliş Fondunun strukturu" təsdiq edilsin (əlavə olunur).

3. Müəyyən edilsin ki, Qarabağ Dirçəliş Fondunun (bundan sonra - Fond) nizamnamə fondu 1 (bir) milyon manatdır və dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına formalaşdırılır.

4. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Fərmandan irəli gələn məsələləri həll etsin.

5. Fond:

5.1. əməyin ödənişi fondunu, işçilərinin say həddini və əməkhaqlarının (vəzifə maaşının, vəzifə maaşına əlavələrin, mükafatların və digər ödə-

nişlərin) məbləğini bir ay müddətində təsdiq etsin;

5.2. bu Fərmandan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

6. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu Fərmanın 3-cü hissəsində göstərilən məbləğdə maliyyə-ləşməni təmin etsin.

İlham Əliyev

**Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti**

*Bakı şəhəri, 19 yanvar 2021-ci il
N 1253*

Qarabağ Dirçəliş Fondunun NİZAMNAMƏSİ

**Azərbaycan Respublikası Prezidentinin
2021-ci il 19 yanvar tarixli
Fərmanı ilə təsdiq edilmişdir**

1. Ümumi müddəalar

1.1. Qarabağ Dirçəliş Fondu (bundan sonra - Fond) Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinin bərpası və yenidən qurulması, habelə dayanıqlı iqtisadiyyata və yüksək rifaha malik regiona çevrilməsi istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərə maliyyə dəstəyinin göstərilməsini və sərmayələrin cəlb edilməsini,

bu sahədə dövlət-özəl tərəfdaşlığının inkişaf etdirilməsini, habelə ölkə daxilində və ölkə xaricində zəruri təşviqat işlərini (bundan sonra - müvafiq sahə) həyata keçirən publik hüquqi şəxsdir.

1.2. Fond öz fəaliyyətində Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasını, Azərbaycan Respublikasının qanunlarını, bu Nizamnaməni, Azərbaycan

Respublikası Prezidentinin digər fərmanlarını, həmçinin sərəncamlarını, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamlarını, digər normativ hüquqi aktları rəhbər tutur.

1.3. Fond öz vəzifələrini yerinə yetirərkən və hüquqlarını həyata keçirərkən dövlət və yerli özünüidarəetmə orqanları, beynəlxalq və qeyri-

hökumət təşkilatları ilə, digər hüquqi və fiziki şəxslərlə qarşılıqlı əlaqədə fəaliyyət göstərir.

1.4. Fond ümumdövlət və ictimai əhəmiyyət daşıyan fəaliyyətlə məşğul olur. Fond bu Nizamnamədə qarşıya qoyulmuş məqsədlərə nail olmaq üçün sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul ola bilər.

1.5. Fondun müstəqil balans, istifadəsində olan əmlak, bank hesabları, üzərində öz adı həkk olunmuş möhürü, müvafiq ştampları və blankları vardır.

1.6. Fondun əqdlər bağlamaq, öz adından əmlak və qeyri-əmlak hüquqları əldə etmək və həyata keçirmək hüququ, həmçinin vəzifələri vardır. O, məhkəmədə iddiaçı və ya cavabdeh qismində çıxış edə bilər.

1.7. Fondun rəsmi adı aşağıdakı kimidir:

1.7.1. tam halda - Qarabağ Dırçəliş Fondu, qısaldılmış halda - QDF;

1.7.2. ingilis dilində tam halda - Karabakh Revival Fund, ingilis dilində qısaldılmış halda - KRF

1.8. Fond Bakı şəhərində yerləşir.

2. Fondun fəaliyyət istiqamətləri

2.0. Fondun fəaliyyət istiqamətləri aşağıdakılardır:

2.0.1. müvafiq sahənin inkişafını təmin etmək;

2.0.2. müvafiq sahədə dövlət siyasətinin formalaşdırılmasında və həyata keçirilməsində iştirak etmək;

2.0.3. müvafiq sahədə aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları) ilə əməkdaşlıq etmək, təkliflərin işlənilib hazırlan-

masında və həyata keçirilməsində iştirak etmək;

2.0.4. işğaldan azad olunmuş ərazilərdə bərpa, yenidənqurma və dayanıqlı inkişaf işinin həyata keçirilməsinə maliyyə dəstəyi göstərmək;

2.0.5. işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası, yenidən qurulması və dayanıqlı inkişafı üçün sərmayələrin cəlb olunması, habelə bu istiqamətdə fəaliyyətin effektiv təşkili məqsədilə təbliğat-təşviqat və maarifləndirmə işi aparmaq;

2.0.6. işğaldan azad edilmiş ərazilərdə bərpa, yenidənqurma və dayanıqlı inkişaf məqsədlərinin dövlət-özəl tərəfdaşlığı çərçivəsində təmin edilməsi istiqamətində işləri təşviq etmək;

2.0.7. bu Nizamnamə ilə müəyyən edilmiş digər istiqamətlərdə fəaliyyət göstərmək.

3. Fondun vəzifələri və hüquqları

3.1. Bu Nizamnamə ilə müəyyən edilmiş fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olaraq, Fondun vəzifələri aşağıdakılardır:

3.1.1. müvafiq sahədə normativ hüquqi aktların, inkişaf konsepsiyalarının və məqsədli proqramların hazırlanmasında və həyata keçirilməsində iştirak etmək;

3.1.2. bərpa və yenidənqurma proqramlarının yerinə yetirilməsi üçün müvafiq təkliflər hazırlamaq;

3.1.3. bərpa və yenidənqurma proqramını həyata keçirmək məqsədilə vəsait toplanması üçün ölkə daxilində və ölkə xaricində təşviqat işi aparmaq, çevik kommunikasiyalar qurmaqla, işğaldan azad olun-

muş ərazilərin dirçəlişi ilə bağlı müvafiq məlumatları ictimaiyyətə çatdırmaq;

3.1.4. işğaldan azad olunmuş ərazilərdə bərpa və yenidənqurma işlərinin həyata keçirilməsinə qanunla qadağan olunmayan mənbələr hesabına maliyyə dəstəyi göstərmək və bu işə dövlət orqanlarını (qurumlarını), habelə dövlətə məxsus hüquqi şəxsləri və özəl sektorun nümayəndələrini cəlb etmək;

3.1.5. işğaldan azad olunmuş ərazilərin sosial-iqtisadi inkişafında vətəndaşların fəal iştirakını, sahibkarlığın inkişafını, əhalinin məşğulluq səviyyəsinin artırılmasını dəstəkləmək;

3.1.6. bərpası və yenidən qurulması nəzərdə tutulan ərazilərdə istehsal və sosial təyinatlı obyektlərin, nəqliyyat infrastrukturunun layihələndirilməsi və inşası üçün müqavilələrin bağlanması iştirak etmək;

3.1.7. investisiya layihələrinin seçilməsini, idarə edilməsini və həmin layihələrin icrasına nəzarəti həyata keçirmək;

3.1.8. Fondun istiqrazlarının və digər növ qiymətli kağızlarının buraxılması, yerləşdirilməsi, dövriyyəsi, ləğvi, habelə onların birləşdirilməsi, xırdalanması (bölünməsi) və konvertasiyası ilə bağlı təkliflər vermək və digər formada, o cümlədən innovativ maliyyə alətlərindən istifadə etməklə, sərmayələrin cəlb olunması üzrə fəaliyyət göstərmək;

3.1.9. Azərbaycan Respublikasının və xarici ölkələrin qeyri-hökumət təşkilatları, fiziki və hüquqi şəxsləri ilə

əməkdaşlıq etmək, onlarla birgə layihələr həyata keçirmək;

3.1.10. Fonda daxil olan vəsaitin, o cümlədən fiziki və hüquqi şəxslərin məqsədli ianələrinin uçotunu aparmaq;

3.1.11. işğaldan azad olunmuş ərazilərdə bərpa və yenidənqurma işlərinin həyata keçirilməsi üçün dövlət büdcəsindən, habelə digər mənbələrdən cəlb edilən vəsaitdən səmərəli şəkildə istifadə etmək;

3.1.12. Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq müqavilələri ilə tənzimlənən və Fondun səlahiyyətinə aid olan məsələlərlə bağlı Azərbaycan Respublikasının götürdüyü öhdəliklərin yerinə yetirilməsini təmin etmək;

3.1.13. dövlət orqanları və qurumlarının, yerli özünüidarəetmə orqanlarının, hüquqi və fiziki şəxslərin müvafiq sahə üzrə fəaliyyətini əlaqələndirmək;

3.1.14. fəaliyyət istiqamətləri üzrə elektron xidmətləri "Dövlət informasiya ehtiyatları və sistemlərinin formalaşdırılması, aparılması, inteqrasiyası və arxivləşdirilməsi Qaydaları"nın təsdiq edilməsi və elektron hökumətlə bağlı bəzi tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 12 sentyabr tarixli 263 nömrəli Fərmanına uyğun olaraq təşkil etmək;

3.1.15. Fondun fəaliyyəti ilə bağlı daxil olan müraciətlərə "Vətəndaşların müraciətləri haqqında", "İnzibati icraat haqqında" və "İnformasiya əldə etmək haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun olaraq baxmaq və

qanunla müəyyən edilmiş qaydada tədbirlər görmək;

3.1.16. kargüzarlığı və vətəndaşların qəbulunu müvafiq normativ hüquqi aktların tələblərinə uyğun təşkil etmək, Fondun əməkdaşlarının əlavə təhsili və peşəkarlığının yüksəldilməsi üçün tədbirlər görmək;

3.1.17. öz fəaliyyəti haqqında əhalinin məlumatlandırılmasını, internet saytının yaradılmasını, malik olduğu və siyahısı "İnformasiya əldə etmək haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş açıqlanmalı olan ictimai informasiyanın həmin saytda yerləşdirilməsini və həmin informasiyanın daim yenilənməsini təmin etmək;

3.1.18. Fonda ayrılan büdcə vəsaitindən, kredit, qrant və digər maliyyə vəsaitindən təyinatı üzrə səmərəli istifadə olunmasını təmin etmək;

3.1.19. dövlət və kommərsiya sirtinin, habelə məxfilik rejiminin qorunması üçün tədbirlər görmək;

3.1.20. Fondun informasiya təminatını təşkil etmək və onun təhlükəsizliyini təmin etmək;

3.1.21. Fondun strukturunun və fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində öz səlahiyyətləri daxilində tədbirlər görmək;

3.1.22. qabaqcıl beynəlxalq təcrübəni nəzərə almaqla, müvafiq sahədə elmi-texniki nailiyyətlərin tətbiqini təmin etmək;

3.1.23. bu Nizamnamə ilə müəyyən edilmiş digər vəzifələri yerinə yetirmək.

3.2. Öz vəzifələrini yerinə

yetirmək üçün Fondun aşağıdakı hüquqları vardır:

3.2.1. müvafiq sahədə normativ hüquqi aktın layihəsinin qəbul olunması, aktda dəyişikliklər edilməsi, aktın şərh edilməsi, qüvvəsinin dayandırılması və ya ləğv edilməsi haqqında aidiyyəti üzrə təklif vermək;

3.2.2. müvafiq sahədə beynəlxalq müqavilələrə Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxması barədə təkliflər vermək;

3.2.3. beynəlxalq təcrübənin tətbiqi imkanlarının araşdırılması məqsədilə beynəlxalq təşkilatlarla və xarici dövlətlərin aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları) ilə əməkdaşlıq etmək, xarici dövlətlərin müvafiq təcrübəsini öyrənmək;

3.2.4. fəaliyyət istiqamətlərinə aid məsələlərlə bağlı araşdırmalar aparmaq, işçi qruplar və komissiyalar yaratmaq;

3.2.5. dövlət orqanlarına və qurumlarına, yerli özünüidarəetmə orqanlarına, hüquqi və fiziki şəxslərə zəruri məlumatlar (sənədlər) barədə sorğu vermək və onlardan belə məlumatları (sənədləri) almaq;

3.2.6. fəaliyyət istiqamətləri üzrə rəy və təkliflər vermək, təhlillər və ümumiləşdirmələr aparmaq, analitik materiallar hazırlamaq;

3.2.7. müstəqil ekspertləri və mütəxəssisləri öz fəaliyyətinə cəlb etmək;

3.2.8. fəaliyyət istiqamətlərinə aid məsələlərlə bağlı konfranslar, müşavirələr, seminarlar keçirmək və digər tədbirlər, o cümlədən vəsait toplanması məqsədilə marafonlar təşkil etmək;

3.2.9. əməkdaşlarını dövlət təltiflərinə və digər mükafatlara təqdim etmək, onların həvəsləndirilməsi üçün tədbirlər görmək;

3.2.10. sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmaq, təsərrüfat cəmiyyətləri yaratmaq və ya onlarda iştirak etmək;

3.2.11. xüsusi bülletenlər və digər nəşrlər buraxmaq;

3.2.12. bu Nizamnamə ilə müəyyən edilmiş digər hüquqları həyata keçirmək.

4. Fondun idarə olunması

4.1. Fond öz fəaliyyətində və idarəetmədə mütərəqqi korporativ idarəetmə standartlarını tətbiq edir.

4.2. Fondun idarəetmə orqanları Müşahidə Şurası və İdarə Heyətidir.

4.3. Fondun Müşahidə Şurası (bundan sonra - Şura) Fonda ümumi rəhbərliyi və nəzarəti həyata keçirir.

4.4. Şura Azərbaycan Respublikası Prezidentinin vəzifəyə təyin və vəzifədən azad etdiyi 9 (doqquz) üzvdən ibarətdir. Şuranın sədri Şuranın iclasında Şura üzvləri sırasından 3 (üç) il müddətinə seçilir.

4.5. Şura ictimai (ödənişsiz) əsaslarla fəaliyyət göstərir.

4.6. Şura qərar qəbul etməkdə müstəqildir.

4.7. Şuranın vəzifələri aşağıdakılardır:

4.7.1. təsisçinin səlahiyyətlərinin həyata keçirilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təkliflər vermək və müvafiq sənədlər (o cümlədən Fondun maliyyə hesabatını və fəaliyyətinə dair illik hesabatı) təqdim etmək;

4.7.2. Fondun inkişaf istiqqa-

mətlərini, strateji məqsəd və planlarını müəyyən etmək;

4.7.3. Fondun fəaliyyətinə nəzarət etmək;

4.7.4. Fondun strukturuna dair təkliflər vermək, əməyin ödənişi fondunu, işçilərin say həddini və onların əməkhaqlarının (vəzifə maaşını, vəzifə maaşına əlavələri, mükafatları və digər ödənişləri) məbləğini təsdiq etmək, o cümlədən Fondun əldə etdiyi vəsait (dövlət büdcəsindən və dövlətə məxsus digər fondlardan ayrılan vəsait istisna olmaqla) hesabına işçilərə əlavə ödənilən həvəsləndirmə sistemini müəyyənləşdirmək;

4.7.5. Fondun İdarə Heyətinin fəaliyyətinə nəzarət etmək və onun fəaliyyətini yoxlamaq;

4.7.6. Fondun təsərrüfat cəmiyyətlərinin yaradılması və onlarda iştirak barədə, həmçinin Fondun idarə, filial və nümayəndəliklərinin yaradılması barədə qərar qəbul etmək;

4.7.7. Fondun maliyyə planlaşdırmasını və büdcəsini təsdiq etmək;

4.7.8. Fondun istiqrazlarının və digər növ qiymətli kağızlarının buraxılması, yerləşdirilməsi, dövriyyəsi, ləğvi, habelə onların birləşdirilməsi, xırdalanması (bölünməsi) və konvertasiyası ilə bağlı təkliflər vermək;

4.7.9. Fondun fəaliyyətinə dair daxili qaydaları (o cümlədən maraqlar münacişinin istisna olunması qaydasını), habelə filial və nümayəndəliklərinin əsasnamələrini, təsərrüfat cəmiyyətlərinin nizamnamələrini təsdiq etmək;

4.7.10. Şura üzvlərinin və İdarə Heyətinin müraciətlərinə baxmaq və qərar qəbul etmək;

4.7.11. Fondun fəaliyyətinə dair illik hesabatı dinləmək;

4.7.12. Fondun kənar auditorunu təyin etmək və audit hesabatını qəbul etmək;

4.7.13. kənar auditorun yoxlamalarının, habelə digər yoxlamaların nəticələrinə dair tədbirlər görmək;

4.7.14. Fondun daxili audit bölməsinin fəaliyyətinə nəzarət etmək və fəaliyyətinə dair hesabatlar almaq, habelə onun üzvlərini vəzifəyə təyin və vəzifədən azad etmək;

4.7.15. Fondun xalis aktivlərinin dəyərinin 25 faizindən artıq məbləğdə olan əqdin (xüsusi əhəmiyyətli əqdin) və aidiyyəti şəxsə dəyəri Fondun aktivlərinin 5 faizini və daha çox hissəsini təşkil edən əqdin bağlanması haqqında qərar qəbul etmək;

4.7.16. bu Nizamnamə ilə müəyyən edilmiş digər vəzifələri həyata keçirmək.

4.8. Şuranın sədri ildə 2 (iki) dəfədən az olmayaraq Şuranın iclasını çağırır və icaslara sədrlik edir. Şuranın iclaslarının keçirilməsi təşəbbüsü ilə Şuranın üzvü və ya İdarə Heyətinin sədri çıxış edir. Şuranın iclasları üzvlərinin yarından çoxu iştirak etdikdə səlahiyyətli. Şuranın iclasında, hər üzvün bir səsi olmaqla, qərarlar açıq səsvermə yolu ilə sadə səs çoxluğu ilə qəbul edilir. Səsvermə zamanı üzvlərin bitərəf qalmasına icazə verilmir. Səslər bərabər olduqda, iclasa sədrlik edən səs həlledicidir.

4.9. Şuranın üzvlərinə iclasın

keçiriləcəyi yer və vaxt, habelə gündəliyə daxil edilmiş məsələlər barədə iclasa azı 3 (üç) iş günü qalmış, zəruri sənədlər əlavə edilməklə yazılı məlumat verilir.

4.10. Şuranın iclasında İdarə Heyətinin sədri də iştirak edə bilər.

4.11. İclasın gündəliyinə Şuranın hər hansı üzvünün maraqlarına toxunan məsələ çıxarıldıqda, həmin üzv bununla bağlı maraqları haqqında ətraflı məlumat verməli, bu məsələnin müzakirəsində və həmin məsələyə dair səsvermədə iştirak etməməlidir.

4.12. Gündəliyə daxil edilməmiş və ya tələb olunan aidiyyəti sənədləri iclasdan qabaq təqdim edilməmiş məsələlər barədə, bütün iştirakçı üzvlərin razılıq verdiyi hallar istisna olmaqla, qərar qəbul edilə bilməz.

4.13. Şuranın iclasının nəticəsi Şura üzvlərinin və katibinin imzaladıqları protokolda əks olunmaqla rəsmiləşdirilir. Şuranın katibi Şuranın iclasında iştirak edə bilmədikdə, Şuranın sədri onu əvəz edəcək şəxsi təyin edir. Şura protokolu təsdiq edərək icra orqanının rəhbərinə göndərir.

4.14. Şuranın katibini Şuranın üzvü olmayan əməkdaşlar sırasından Şuranın sədri təyin edir və Şuranın katibi Şuranın sədrinə hesabat verir.

4.15. Şuranın katibi:

4.15.1. Şuranın iclaslarını təşkil edir;

4.15.2. Şuranın iclaslarının keçiriləcəyi yer və vaxt barədə Şura üzvlərinə, habelə İdarə

Heyətinin sədrinə və Şuranın iclaslarına dəvət olunan şəxslərə iclasa azı 3 (üç) iş günü qalmış yazılı məlumat verir;

4.15.3. Şuranın iclaslarının protokollarını tərtib edir və imzalanmaq üçün Şuranın üzvlərinə təqdim edir;

4.15.4. Şuranın qərarlarının layihələrini hazırlayır, baxılmaq və imzalanmaq üçün Şuranın sədrinə təqdim edir;

4.15.5. Şuranın qəbul etdiyi qərarların aidiyyəti üzrə göndərilməsini təmin edir.

4.16. Şuranın sədri:

4.16.1. Şuranın işini təşkil edir və onun fəaliyyətinə rəhbərlik edir;

4.16.2. Şuranın iclaslarının gündəliyini müəyyənləşdirir, iclaslar çağırır və icaslara sədrlik edir;

4.16.3. öz təşəbbüsü ilə, habelə Şuranın hər hansı digər üzvünün və ya İdarə Heyəti sədrinin xahişi əsasında digər şəxsləri Şuranın iclasında iştirak etməyə dəvət edir;

4.16.4. Şuranın fəaliyyətinin təşkili ilə bağlı digər tədbirlər görür.

4.17. Şuranın üzvləri:

4.17.1. Şuranın səlahiyyətlərinə aid məsələlərin həllində iştirak edirlər;

4.17.2. Şuranın iclasının gündəliyi ilə və baxılması nəzərdə tutulan materiallarla əvvəlcədən tanış olurlar;

4.17.3. Şurada qəbul ediləcək qərarlara dair fikir bildirirlər;

4.17.4. Şuranın səlahiyyətlərinə aid məsələlərə Şuranın iclaslarında baxmaq barədə təklif verirlər;

4.17.5. Şuranın qərarları ilə, iclas protokolları ilə və digər

sənədlərlə tanış olurlar.

4.18. Şura üzvləri Şuranın iclaslarında baxılan məsələlərə qərəzsiz yanaşmalı, Şura üzvünün adına xələl gətirə biləcək hərəkətlərə və çıxışlara yol verməməlidirlər, həmçinin Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 49-cu maddəsində müəyyən edilmiş digər tələbləri yerinə yetirməlidirlər.

4.19. Fondun cari fəaliyyətinə rəhbərliyi İdarə Heyəti həyata keçirir. İdarə Heyəti 3 (üç) üzvdən - Azərbaycan Respublikası Prezidentinin vəzifəyə təyin və vəzifədən azad etdiyi sədrdən və onun 2 (iki) müavinindən ibarətdir.

4.20. İdarə Heyətinin sədri müvəqqəti olmadıqda, onun səlahiyyətlərini İdarə Heyəti sədrinin müavinləri arasından sədrin müəyyən etdiyi şəxs icra edir.

4.21. İdarə Heyətinin vəzifələri aşağıdakılardır:

4.21.1. Fondun fəaliyyətini təşkil etmək;

4.21.2. bu Nizamnamə ilə müəyyən edilmiş vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün Şuraya təkliflər vermək və sənədlər təqdim etmək;

4.21.3. Şuranın qərarlarını icra etmək;

4.21.4. aidiyyəti şəxslə dəyəri Fondun aktivlərinin 5 faizədək hissəsini təşkil edən əqdin bağlanması haqqında qərar qəbul etmək;

4.21.5. Fondun strateji məqsədlərinin və planlarının, habelə büdcəsinin icrasına nəzarət etmək;

4.21.6. bu Nizamnamənin 3.1.11-ci və 3.1.18-ci yarımbəndlərində nəzərdə tutulan

vəsaitdən təyinatı üzrə səmərəli istifadə olunmasını təmin etmək;

4.21.7. cari və operativ məsələlər barədə Şuranı məlumatlandırmaq;

4.21.8. İdarə Heyəti üzvlərinin müraciətlərinə baxmaq və qərar qəbul etmək;

4.21.9. bu Nizamnamənin 3.1.1-ci və 3.2.1-ci yarım-bəndlərində nəzərdə tutulmuş məsələlərin həlli üçün tədbirlər görmək;

4.21.10. Şuranın və İdarə Heyəti sədrinin səlahiyyətlərinə aid edilməyən bütün digər məsələlər barədə qərar vermək.

4.22. İdarə Heyətinin sədri:

4.22.1. Fondun cari fəaliyyətinə rəhbərlik edir və onu təmsil edir;

4.22.2. İdarə Heyətinin fəaliyyətini təşkil edir, iclaslarının gündəliyini müəyyənləşdirir və iclaslarına sədrlik edir;

4.22.3. öz təşəbbüsü ilə, İdarə Heyətinin digər üzvünün və ya Şuranın təşəbbüsü ilə İdarə Heyətinin iclaslarını çağırır;

4.22.4. öz təşəbbüsü ilə, habelə İdarə Heyətinin hər hansı bir üzvünün xahişi əsasında digər şəxsləri İdarə Heyətinin iclasında iştirak etməyə dəvət edir;

4.22.5. Fondun fəaliyyətinin təşkili ilə əlaqədar icrası məcburi olan daxili əmr və sərəncamlar verir;

4.22.6. Fondun fəaliyyət istiqamətlərinə dair qəbul olunmuş aktların icrasını təşkil edir və buna nəzarəti həyata keçirir;

4.22.7. Fondun vəzifəli şəxslərinin qanunvericiliyə zidd olan qərarlarını ləğv edir;

4.22.8. Fond işçilərinin vəzifə maaşlarının, vəzifə maaşlarına əlavələrin, mükafatların və digər ödənişlərin verilməsini əməyin ödənişi fondu çərçivəsində təşkil edir;

4.22.9. bu Nizamnamə ilə müəyyən edilmiş hallar istisna olmaqla, Fondun işçilərinin, onun idarə, filial və nümayəndəliklərinin, habelə tabeliyindəki digər qurumların işçilərinin (təsərrüfat cəmiyyətlərində isə yalnız rəhbərlərin) vəzifəyə təyin və vəzifədən azad edilməsi, onlar barəsində həvəsləndirmə və intizam tənbehi tədbirləri görülməsi barədə qərarlar qəbul edir;

4.22.10. Fondun əmlakından bu Nizamnamədə nəzərdə tutulmuş məqsədlərə uyğun istifadə olunmasına nəzarət edir;

4.22.11. Fondun Nizamnaməsi ilə müəyyən edilmiş səlahiyyətlər çərçivəsində Fondun adından əməliyyatlar aparır, müqavilələr bağlayır və onların yerinə yetirilməsini təmin edir;

4.22.12. Fondun fəaliyyət istiqamətləri ilə bağlı məşvərətçi komissiyalar və işçi qrupları yaradır;

4.22.13. Fondun fəaliyyət istiqamətləri üzrə dövlət sirrinin və məxfilik rejiminin, habelə qanunla qorunan digər məlumatların mühafizəsi üçün zəruri tədbirlər görür;

4.22.14. Fondun kargüzarlıq və arxiv işinin aparılmasını təmin edir;

4.22.15. Fondun müraciət-

lərə baxılması və vətəndaşların qəbulunu təmin etmək;

4.22.16. Şuranın və İdarə Heyətinin səlahiyyətlərinə aid edilməyən bütün digər məsələlər barədə qərar qəbul edir.

4.23. İdarə Heyətinin üzvləri:

4.23.1. İdarə Heyətinin səlahiyyətlərinə aid məsələlərin həllində iştirak edirlər;

4.23.2. İdarə Heyətinin iclasının gündəliyi ilə və baxılması nəzərdə tutulmuş materiallarla əvvəlcədən tanış olurlar;

4.23.3. İdarə Heyətinin qəbul ediləcək qərarlarına dair fikir bildirirlər;

4.23.4. İdarə Heyətinin səlahiyyətlərinə aid məsələlərə onun iclaslarında baxmaq barədə təkliflər verirlər;

4.23.5. İdarə Heyətinin qərarları ilə, iclas protokolları ilə və digər sənədlərlə tanış olurlar.

4.24. İdarə Heyətinin iclası ayda azı iki dəfə çağırılır. İdarə Heyətinin iclaslarının keçirilməsi təşəbbüsü ilə İdarə Heyətinin üzvü və ya Şura çıxış edir. İdarə Heyətinin iclasları üzvlərinin yarısından çoxu iştirak etdikdə səlahiyyətlidir. İdarə Heyətinin iclasında, hər üzvün bir səsi olmaqla, qərarlar sadə səs çoxluğu ilə qəbul edilir. Səsvermə zamanı üzvlərin bitərəf qalmasına icazə verilmir. Səslərin sayı bərabər olduqda, İdarə Heyəti sədrinin (və ya onu əvəz edən digər üzvün) səsi həlledicidir. İdarə Heyətinin iclasına münasibətdə bu Nizamnamənin 4.9-cu, 4.11-ci və 4.12-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş müddəalar tətbiq edilir.

4.25. İdarə Heyətinin üzvləri iclaslarda baxılan məsələlərə qərəzsiz yanaşmalı, İdarə Heyəti üzvünün adına xələl gətirə biləcək hərəkətlərə və çıxışlara yol verməməlidirlər, həmçinin Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 49-cu maddəsində müəyyən edilmiş digər tələbləri yerinə yetirməlidirlər.

5. Fondun nizamnamə fondu, əmlakı və maliyyə fəaliyyətinin əsasları

5.1. Fondun nizamnamə fondunun məbləği 1 (bir) milyon manatdır.

5.2. Fondun əmlakı nizamnamə fondundan, təsisçinin verdiyi əmlakdan, həmçinin dövlət büdcəsindən ayrılan vəsaitdən, fəaliyyətindən əldə olunmuş gəlirdən, ianələrdən, qrantlardan, cəlb edilən investisiyalardan və qanunla qadağan edilməyən digər vəsaitdən formalaşır.

5.3. Fond öz əmlakından yalnız bu Nizamnamə ilə müəyyən olunmuş məqsədlərə uyğun istifadə edir, balansında olan dövlət əmlakına münasibətdə səlahiyyətlərini "Dövlət əmlakının qorunub saxlanması və səmərəli istifadə

edilməsinin təkmilləşdirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 6 iyun tarixli 586 nömrəli Fərmanı ilə müəyyən edilmiş qaydada həyata keçirir.

5.4. Fond qanunla nəzərdə tutulmuş vergiləri və digər məcburi ödənişləri müəyyən edilmiş qaydada ödədikdən sonra Fondun, onun idarə, filial, nümayəndəliklərinin və təsərrüfat cəmiyyətlərinin, habelə tabeliyindəki digər qurumların fəaliyyətindən əldə edilmiş vəsait üzərində müstəqil sərəncam vermək hüququna malikdir.

5.5. Fondun mənfəəti bu Nizamnamədə nəzərdə tutulmayan məqsədlər üçün yalnız Fondun Müşahidə Şurasının qərarı ilə dövlət büdcəsinə köçürülür.

5.6. Fondun məhsullarının (malların, işlərin, xidmətlərin) qiyməti tənzimlənən qiymətlərə aid deyildir.

6. Fondun fəaliyyətinə nəzarətin forması və əhatə dairəsi

6.1. Fondun fəaliyyətinə nəzarəti Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, həmçinin bu Nizamnamə ilə müəyyən edilmiş qaydada Fondun

idarəetmə orqanları həyata keçirirlər.

6.2. Fondun fəaliyyətinə dair illik hesabat Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim edilir.

7. Fondun uçot və hesabat

7.1. Fond "Mühasibat uçotu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq publik hüquqi şəxslər üçün müəyyən edilmiş qaydada mühasibat uçotu aparır, maliyyə hesabatlarını tərtib, təqdim və dərc edir.

7.2. Fond "Rəsmi statistika haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq statistik hesabatları tərtib və təqdim edir.

7.3. Fondun idarə, filial, nümayəndəlik və təsərrüfat cəmiyyətlərinin, habelə tabeliyindəki digər qurumların maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinin yoxlanılmasını təmin edir.

7.4. Fond öz fəaliyyətinin müstəqil surətdə yoxlanılması üçün kənar auditor cəlb edir.

8. Fondun yenidən təşkili və ləğv edilməsi

Fondun ləğvini və yenidən təşkilini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir.

Qarabağ Dirçəliş Fondunun STRUKTURU

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin
2021-ci il 19 yanvar tarixli
Fərmanı ilə təsdiq edilmişdir

1. Qarabağ Dirçəliş Fondunun Aparatı.
2. Qarabağ Dirçəliş Fondunun filialları və nümayəndəlikləri.

İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndələri haqqında

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN FƏRMANI

İşğaldan azad edilmiş ərazilərin dirçəlişi istiqamətində quruculuq, bərpa və yenidənqurma işlərinin sürətləndirilməsi, bu hədəfə nail olunmasında dövlət orqanlarının (qurumlarının) və digər təşkilatların əlaqələndirilmiş fəaliyyətinin gücləndirilməsi, habelə idarəetmədə çevikliyin və səmərəliliyin artırılması məqsədilə Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:

1. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəlikləri təsis edilsin.
2. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəliklərinə Azərbaycan Res-

publikası Prezidenti tərəfindən vəzifəyə təyin və vəzifədən azad edilən və birbaşa Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə tabe olan Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndələri (bundan sonra - xüsusi nümayəndə) rəhbərlik edirlər.

3. Müəyyən edilsin ki:

3.1. xüsusi nümayəndə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müəyyən etdiyi ərazi hüdudlarında Azərbaycan Respublikasının Prezidentini təmsil edən vəzifəli şəxsdir;

3.2. xüsusi nümayəndə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müəyyən etdiyi ərazi hüdudlarında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müəyyən etdiyi səlahiyyətləri həyata

keçirir.

4. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəlikləri haqqında əsasnamənin layihəsini və xüsusi nümayəndəliklərin fəaliyyətinin təşkilinə dair təkliflərini on beş gün müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin.

5. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Fərmandan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

*Bakı şəhəri, 19 yanvar 2021-ci il
N 1252*

"Qeyri-hökumət təşkilatlarına elektron xidmətlərin göstərilməsinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 20 noyabr tarixli 26 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN FƏRMANI

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, "Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestri haqqında" Azərbaycan

Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il 30 iyun tarixli 156-VIQD nömrəli və "Qeyri-hökumət təşkilatları (ictimai

birliklər və fondlar) haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il 30 iyun tarixli 157-VIQD nömrəli

qanunlarının icrası ilə əlaqədar qərara alıram:

"Qeyri-hökumət təşkilatlarına elektron xidmətlərin göstərilməsinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 20 noyabr tarixli 26 nömrəli Fərmanında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2013, N 11, maddə 1330; 2017, N 11, maddə 1995) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 3.3-cü bənd aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"3.3. qeyri-hökumət təşkilatları tərəfindən qrant müqavilələrinin (qərarlarının), xarici maliyyə mənbələri hesabına xidmətlərin göstərilməsi və ya işlərin görülməsi haqqında müqavilələrinin qeydə alınmaq üçün təqdim edilməsi, Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən qeydə alınması və qrantların, xidmət müqavilələrinin və ianələrin reyestrinə daxil edilməsi";

2. Aşağıdakı məzmununda 3.3-1-ci və 3.3-2-ci bəndlər əlavə edilsin:

"3.3-1. qəbul etdiyi ianələrin məbləği və ianəni vermiş şəxslər barədə məlumatların qeyri-hökumət təşkilatları tərəfindən

təqdim edilməsi və bu məlumatların Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən qrantların, xidmət müqavilələrinin və ianələrin reyestrinə daxil edilməsi;

3.3-2. qeyri-hökumət təşkilatlarının təsis sənədlərində edilən dəyişikliklərin, eləcə də qeydə alınmış faktların hər bir sonrakı dəyişikliklərinin dövlət qeydiyyatı";

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 27 yanvar 2021-ci il N 1262

"Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər" in təsdiq edilməsi haqqında

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN SƏRƏNCAMI

Müstəqil Azərbaycan iqtisadi, sosial, siyasi və mədəni inkişafının tarixi dönüş mərhələsini yaşamaqdadır. Bu dövrdə ölkədə həyata keçirilən məqsədyönlü sosial-iqtisadi islahatlar milli iqtisadiyyatın güclənməsini və müasirləşməsini təmin etmişdir. Son 17 ildə dinamik inkişaf əsasında ölkə iqtisadiyyatının həcmi 3 dəfədən çox böyümüş, güclü sosial-iqtisadi infrastruktur yaradılmış, pozitiv demoqrafik artım şəraitində yoxsulluq səviyyəsi əhəmiyyətli azalmışdır. Mövcud maliyyə imkanları tarixi maksimuma çatdırılıb və ölkə yuxarı orta gəlirli dövlətlər qrupunda möhkəmlənmişdir.

Artan iqtisadi güc Azər-

baycana Cənubi Qafqazın və ətraf regionların iqtisadiyyatlarını dəyişdirməyə qadir böyük layihələrin təşəbbüskarı olmaq imkanı vermişdir. Ölkə regional iqtisadiyyatın lokomotivi olaraq dünyanın enerji təhlükəsizliyinin etibarlı tərəfdaşlarından birinə çevrilmişdir. Bütün bunlar Azərbaycanın regionda iqtisadi rolunu yüksəltmiş, xarici təsirlərə davamlı olmasına və müstəqil dövlət kimi suverenliyinin bərpasına möhkəm zəmin yaratmışdır.

Əldə edilən iqtisadi üstünlük, uzun illər formalaşdırılmış ictimai-siyasi və sosial-iqtisadi bünövrə ölkənin hərbi qüdrətini də yüksəltmişdir. Bu nailiyyətlər torpaqlarımızın

işğaldan azad edilməsi və ərazi bütövlüyünün bərpası ilə nəticələnən tarixi qələbəyə transformasiya olundu. 2020-ci il noyabrın 10-da imzalanmış tarixi Bəyanatla Azərbaycanın siyasi və iqtisadi suverenliyinin təmini işğaldan azad edilmiş ərazilərin mövcud iqtisadi potensialından xalqımızın rifahı üçün tam istifadə olunmasına geniş imkanlar yaradır. Əldə edilmiş qələbə qarşdakı illərdə sistemli və davamlı islahatlarla yeni imkanlara çevriləcəkdir.

Bununla yanaşı, uzun müddətdir ki, global bəlaya çevrilmiş koronavirus pandemiyası ilə aparılan effektiv mübarizə, ümumdövlət məqsədləri naminə həmrəylik təcrübəsi və

ərazi bütövlüyünün bərpası irimiqyaslı və dərin islahatların aparılmasına zəruri əsasları gücləndirir. Əvvəlki illərdə aparılmış islahatlar hesabına ölkənin sosial-iqtisadi potensialı artmış, iqtisadiyyatın xarici təsirlərə dözümlülüyü yaxşılaşmışdır. Həyata keçirilən sosial-iqtisadi quruculuq və ərazi bütövlüyünün təmini uzunmüddətli dövrdə Azərbaycanın daha keyfiyyətli inkişaf mərhələsinə keçməsinə, sürətlə inkişaf edən, yüksək rifaha malik lider dövlət olmasına möhkəm əsaslar yaratmışdır.

Müstəqil və suveren Azərbaycan dövləti postpandemiya və postkonflikt dövründə keyfiyyətə yeni olan və 2021-2030-cu illəri əhatə edən strateji mərhələyə daxil olur. Ölkənin ərazi bütövlüyünün bərpası ilə səciyyələnən yeni strateji dövrdə dərin struktur-institusional islahatlar hesabına yüksək iqtisadi artım mənbələrinin tapılması vasitəsilə Azərbaycan dövlətinin güdrətinin daha da artırılması, yüksək rifah cəmiyyətinin qurulması, azad edilmiş bölgələrə tarixi qayıdış və əbədi məskun-

laşma təmin edilməlidir.

Qlobal iqtisadi reallıqlar, eləcə də yeni inkişaf mərhələsində qarşıya qoyulmuş məqsədlər ölkənin uzunmüddətli inkişaf vektorunun, əsas sosial-iqtisadi inkişaf istiqamətlərinin və buna uyğun milli prioritetlərin müəyyən olunmasını tələb edir.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, yeni strateji dövrdə qarşımızda duran məqsədlərə nail olmaq, bunun üçün uyğun siyasət və islahatlar çərçivəsini formalaşdırmaq məqsədilə qərara alıram:

1. "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər" təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

2.1. bu Sərəncamın 1-ci hissəsi ilə təsdiq edilən Milli Prioritetlərə (bundan sonra - Milli Prioritetlər) uyğun olaraq "2021-2025-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın layihəsini doqquz ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan

Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

2.2. "2021-2025-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın layihəsi hazırlanarkən aşağıdakıları təmin etsin:

2.2.1. qabaqcıl beynəlxalq təşkilatlar və ixtisaslaşmış məsləhətçi şirkətlərlə səmərəli əməkdaşlığın həyata keçirilməsi;

2.2.2. aidiyyəti dövlət orqanlarının (qurumlarının), elmi təşkilatların, mütəxəssislərin və vətəndaş cəmiyyəti təsisatlarının cəlb olunmasını;

2.3. Milli Prioritetlərin həyata keçirilməsi ilə bağlı görülən işlər barədə ildə bir dəfə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin.

2.4. bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

3. Aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları) Milli Prioritetlərdən irəli gələn vəzifələrin yerinə yetirilməsi məqsədilə zəruri tədbirlər görsünlər.

İlham Əliyev

**Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti**

*Bakı şəhəri, 2 fevral 2021-ci il
N 2469*

Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər

**Azərbaycan Respublikası Prezidentinin
2021-ci il 2 fevral tarixli Sərəncamı
ilə təsdiq edilmişdir**

QÜDRƏTLİ DÖVLƏT VƏ YÜKSƏK RİFAH CƏMIYYƏTI

Ötən əsrin sonlarında Azərbaycan mürəkkəb tarixi dövr yaşasa da, sosial-iqtisadi və mədəni həyatında böyük təkamül yolunu inamla keçərək sabit, təhlükəsiz və müasir həyat səviyyəsini təmin etmiş

ölkə kimi dünyada tanındı. Ölkənin beynəlxalq nüfuzu əhəmiyyətli dərəcədə artmış, cəmiyyətdə dövlətçilik ənənələri güclənmiş, müasir sosial-iqtisadi infrastruktur quruculuğu uğurla həyata keçiril-

mişdir. İqtisadi inkişafdan qaynaqlanan yüksək maliyyə imkanları uzun illər makroiqtisadi sabitlik və artıma mühüm töhfə vermiş, təhlükəsizliyin təmini üçün güclü potensial yaratmışdır.

Qələbə nəticəsində işğaldan azad edilmiş ərazilərin ölkənin ümumi iqtisadiyyatına reintegrasiyası, yeni beynəlxalq və regional nəqliyyat-logistika dəhlizlərinin imkanlarından faydalanmaq Azərbaycanın inkişafına böyük təkan verəcəkdir. Bu çərçivədə regionda təhlükəsizliyin, sabitliyin, rifahın və qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın formalaşması, eləcə də iqtisadi və ticarət əlaqələrinin inkişaf etməsi Cənubi Qafqazın lider dövləti olan Azərbaycanın region iqtisadiyyatının ümumi arxitekturasının müəyyən edilməsində rolunu daha da möhkəmləndirəcəkdir.

Uğurlu sosial-iqtisadi və siyasi nailiyyətlər, milli və multikultural dəyərlər qarşısındakı illərdə Şərqlə Qərbin qovşağı olan Azərbaycanın qüdrətinin daha da artacağına əminlik yaradır. Bu imkanlar 2030-cu ilə qədər olan mərhələdə Azərbaycanın iqtisadi suverenliyinin möhkəmləndirilməsinə və müasir həyat standartlarına əsaslanan yüksək sosial rifah cəmiyyətinə malik qüdrətli dövlətə çevrilməsinə zəmanət verir. Azərbaycan dövləti ölkədə əhalinin rifahının daha da artırılması üçün sosialyönümlü bazar iqtisadiyyatının inkişaf etdirilməsi yolunu seçmişdir.

Milli sosial rifah səviyyəsinin davamlı artması məqsədlə yüksək, dayanıqlı, inklüziv və başlıca olaraq özəl təşəbbüslərə arxalanan iqtisadi artımın sürətlənməsi, azad edilmiş ərazilərə əhalinin qayıdışının təmini

Azərbaycanın yeni inkişaf magistrının ideoloji nüvəsini təşkil edir. Ölkəmizin uzunmüddətli davamlı və sürətli inkişafı üçün cəmiyyət, biznes və dövlət üçlüyünün uğurlu əlaqəsi möhkəmləndiriləcəkdir. Dövlətin iqtisadiyyatda rolunun bazaryönlü islahatlar vasitəsilə effektiv və səmərəli idarə olunması, özəl mülkiyyət institutlarının gücləndirilməsi, biznesə dost dövlət idarəetməsi və xarici bazarlara yerli məhsulların çıxışını artırmaq məqsədilə ticarət rejimlərinin daha da liberallaşdırılması iqtisadi yüksəlişin təməl amilləri olacaqdır. Ölkədə özəl təşəbbüslərin yaradıcı və innovativ əsaslarla inkişaf etdirilməsi iqtisadi resursların daha yüksək əlavə dəyər yaradan sahələrə istiqamətlənməsini təmin edəcəkdir.

Bu məqsədlərin reallaşdırılması dayanıqlı makroiqtisadi sabitliyə xidmət edən effektiv makroiqtisadi siyasət çərçivəsinin formalaşdırılmasını, iqtisadi inkişafın ortamüddətli və uzunmüddətli "hərəkətverici qüvvələri"nin möhkəmləndirilməsini insan kapitalının müasirləşdirilməsini, rəqəmsal iqtisadiyyatın genişləndirilməsini və iqtisadi suverenliyin tam təmin olunmasını tələb edir.

Növbəti onillikdə ölkənin sosial-iqtisadi inkişafına dair aşağıdakı beş Milli Prioritet reallaşdırılmalıdır:

1. dayanıqlı artan rəqabətqabiliyyətli iqtisadiyyat;
2. dinamik, inklüziv və sosial

ədalətə əsaslanan cəmiyyət;

3. rəqabətli insan kapitalı və müasir innovasiyalar məkanı;

4. işğaldan azad olunmuş ərazilərə böyük qayıdış;

5. təmiz ətraf mühit və "yaşıl artım" ölkəsi.

Qeyd edilən Milli Prioritetlər, eyni zamanda, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının "Dünyamızın transformasiyası: 2030-cu ilədək dayanıqlı inkişaf sahəsində Gündəlik"dən irəli gələn öhdəliklərin icrası istiqamətində də xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

1. DAYANIQLI ARTAN RƏQABƏTQABİLİYYƏTLİ İQTİSADİYYAT

Uzunmüddətli dövrdə iqtisadi artım sağlam və tarazlı olmalıdır. Belə iqtisadi artım ölkənin davamlı inkişafı üçün möhkəm zəmin yaradacaqdır. Bu prioritetin effektiv həyata keçirilməsi üçün aşağıdakı iki məqsəd təmin olunmalıdır:

- davamlı və yüksək iqtisadi artım;

- daxili və xarici təsirlərə dayanıqlıq.

1.1. Davamlı və yüksək iqtisadi artım

İqtisadi artım vətəndaşların həyatına təsir göstərən başlıca amillərdən biridir. İqtisadiyyatı davamlı və yüksək tempərlə artırmaqla ölkədə **adambaşına düşən milli gəlirin yüksək səviyyəsinə** nail olunmalıdır. İqtisadi artım yüksək gəlirli iş yerləri yaratmaqla həyat səviyyəsinin ilbəl yaxşılaşmasını

təmin etməlidir.

İqtisadi artımın davamlı olması, milli iqtisadiyyatın dərin şaxələnməsi, mallar və xidmətlər üzrə ixrac potensialının tam reallaşdırılması üçün yeni "hərəkətverici qüvvələr" tapılmalıdır. Neft sektoru sosial-iqtisadi inkişafın dayaqlarından biri olsa da, qeyri-neft iqtisadiyyatı inkişafın mərkəzinə çevrilməlidir.

İqtisadi artım qabaqcıl və effektiv özəl təşəbbüslərə söykənməli, dövlət və özəl əməkdaşlığı gücləndirilməlidir. Yenilikçiliyə malik özəl sektorda aktivlik daha da canlandırılmalı, **qeyri-neft sektorunun maliyyələşməsində özəl sektorun payı** artırılmalıdır.

Özəl sektorun, xüsusilə də kiçik və orta sahibkarlığın iqtisadi artımın və məşğulluğun başlıca mənbəyinə çevrilməsi üçün işgüzar mühit əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşdırılmalı, məhkəmə-hüquq sistemində şəffaflıq artırılmalı, haqsız rəqabətin qarşısı alınmalıdır. Yeni və şəffaf özəlləşmə strategiyası həyata keçirilməlidir. Biznesin təşviqi mexanizmlərinin iqtisadi səmərəsi artırılmalıdır. Vergi və gömrük siyasəti dövlət büdcəsinin xərclərinin təmin edilməsi üçün adekvat imkanlar yaratmaqla yanaşı, sahibkarlıq fəaliyyətinin stimullaşdırılmasına xidmət etməlidir.

İqtisadiyyatda uzunmüddətli investisiya resurslarının əsas mənbəyi olan kapital və sığorta bazarının inkişafı sürət-

ləndirilməlidir. Milli bank sektorunun dayanıqlığı təmin olunmalı, ona olan etimad yüksəlməli, real iqtisadiyyatın maliyyələşdirilməsində bankların payı artırılmalı və sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafına təkan verməlidir. Bank kreditlərinin sahibkarlıq fəaliyyəti üçün əlçatanlığını təmin edəcək real işlək mexanizmlər hərəkətə gətirilməli, bank kreditlərinin təminatı məsələlərində bürokratik əngəllər aradan qaldırılmalıdır.

Ölkə iqtisadiyyatına **birbaşa xarici investisiyaların**, o cümlədən infrastruktur sahələrinə strateji investorların cəlb olunması təmin edilməlidir. Lakin bu zaman ölkənin milli maraqlarının qorunması və xarici investora rəqabət mühitinin yaradılması ilə investisiyaların səmərəli tənzimlənməsi diqqət mərkəzində olmalıdır.

Dövlət investisiyalarının və dövlət şirkətlərinin fəaliyyətinin iqtisadi səmərəsi yüksəldilməli, bu sahədə şəffaflıq səviyyəsi artırılmalıdır. Dövlət şirkətlərinin kommertiya prinsipləri əsasında fəaliyyət göstərmələri üçün zəmin yaradılmalı, qabaqcıl beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla korporativ idarəetmə standartları tətbiq edilməli və gəlirlilik səviyyələrinin artırılması təmin olunmalıdır.

Kölgə iqtisadiyyatı minimuma endirilməli, özəl və dövlət sektorunda şəffaflıq səviyyəsi ən yüksək standartlara çatdırılmalıdır. İqtisadi

idarəetmədə müasir korporativ davranış mədəniyyətinin tətbiqi genişləndirilməli və təşviq olunmalı, korrupsiya ilə mübarizə gücləndirilməli, yeni çağırışlara cavab verən müasir dövlət qulluğu sistemi və etikası formalaşmalıdır.

1.2. Daxili və xarici təsirlərə dayanıqlıq

Milli iqtisadiyyatımız global iqtisadiyyatın tərkib hissəsi olduğundan, xarici mühitdən təsirlənə bilər. Bu səbəbdən uzunmüddətli dövrdə iqtisadiyyatın daxili və xarici təsirlərə dayanıqlığı gücləndirilməli, makroiqtisadi sabitlik daha da möhkəmləndirilməlidir. Ölkədə makroiqtisadi sabitliyin və dayanıqlığın gücləndirilməsi məqsədilə yeni reallıqlara uyğun büdcə qaydasına əsaslanan fiskal çərçivə formalaşdırılmalıdır.

Yalnız şaxələnməmiş **iqtisadiyyat dayanıqlı ola bilər. Bunun üçün əsas məqsəd iqtisadiyyatda qeyri-neft sektorunun payının artmasına** nail olmaqdır.

Xarici təsirlərə dayanıqlıq sütunlarından birini dövlətin valyuta ehtiyatları, digərini isə intizamlı borclanma təşkil edir. Xarici valyuta ehtiyatlarının dayanıqlı səviyyədə saxlanması üçün Dövlət Neft Fondundan transfertin dövlət büdcəsində payı tədricən azaldılmalıdır. Məcmu borc makroiqtisadi sabitliyə, o cümlədən dövlət büdcəsinin sabitliyinə xidmət etməlidir. Daxili borcun idarə edilməsi ölkədə maliyyə

bazarlarının inkişafını dəstəkləməli, xarici dövlət borcunun dayanıqlı səviyyəsi qorunmalı, dövlət şirkətlərinin borclarına nəzarət gücləndirilməli və bu əsaslarda dövlət və kvazi-dövlət borcunun idarəedilməsi təşkil olunmalıdır.

Makroiqtisadi sabitliyin əsas meyarı olan **qiymətlərin aşağı və stabil olması** təmin edilməlidir. Belə bir sabitlik iqtisadiyyatda gözləntiləri yaxşılaşdırmalı, əhalinin yığımlarını dəyərsizləşmədən qorunmalı və investisiyaları artırmalıdır. Qiymətlərin sabitliyi daha effektiv lövbər vasitəsilə təmin edilməlidir. Makroiqtisadi sabitliyin digər mühüm meyarı olan dayanıqlı maliyyə sabitliyi maliyyə bazarlarının daim effektiv və səmərəli fəaliyyət göstərməsini, maliyyə dərinliyinin artmasını və maliyyəyə çıxışın genişlənməsini şərtləndirməlidir. Makroiqtisadi və maliyyə sabitliyini təmin edən idarəetmənin institusional çərçivəsi təkmilləşdirilməlidir.

2. DİNAMİK, İNKLÜZİV VƏ SOSIAL ƏDALƏTƏ ƏSASLANAN CƏMİYYƏT

Davamlı və yüksək iqtisadi artım dinamik və inklüziv cəmiyyətin formalaşmasına xidmət etməli, hər bir vətəndaş öz həyatında bu inkişafı hiss etməlidir. İnsanların sosial statusundan və yaşadığı ərazidən asılı olmayaraq iqtisadi imkan-

lara çıxışı bərabər və ədalətli olmalıdır. Bu prioritet aşağıdakı üç məqsəd əsasında uğurla reallaşa bilər:

- inkişafdən hər bir vətəndaşın bəhrələnməsi;
- yüksək və ədalətli sosial təminat, inklüziv cəmiyyət;
- paytaxt və regionların tarazlı inkişafı.

2.1. İnkişafdən hər bir vətəndaşın bəhrələnməsi

Yüksək inkişaf üçün yalnız iqtisadi artım deyil, cəmiyyətin bütün üzvlərinin sosial rifahı mühüm amildir. İqtisadiyyat inkişaf etdikcə vətəndaşların sərvət və gəlirlərinin, o cümlədən **əməkhaqlarının artırılaraq layiqli səviyyəsi** təmin edilməli, əməkhaqqının artımı əmək məhsuldarlığının artımı ilə uzlaşdırılmalıdır.

Ölkədə artan gəlirlər daha geniş iqtisadi imkanlar yaratmalı, bütün əhali qrupları üçün səmərəli məşğulluğa və layiqli əməyə nail olunmalı, xüsusilə **qadınların iqtisadi imkanlara çıxışı yaxşılaşmalıdır**.

Məşğulluqda özəl sektorun payının artması üçün zəruri stimullar yaradılmalı, **muzdlu işləyənlərin sayında özəl sektor üzrə işgötürənlərin payı** üstünlük təşkil etməlidir.

İqtisadiyyatın davamlı inkişafı **gəlirlərin ədalətli bölgüsünü təmin etməli, əhalinin aşağıgəlirli təbəqəsinin sosial-iqtisadi rifahını artırmalıdır**. Qeyri-formal məşğulluğun həcmi müəyyənləşdirilməli və qarşısının alınması üçün kompleks tədbirlər həyata keçiril-

məli, gəlirlərin leqallaşdırılması istiqamətində işlər görülməlidir.

2.2. Yüksək və ədalətli sosial təminat, inklüziv cəmiyyət

Ölkənin bütün təbəqələri cəmiyyətin ayrılmaz hissəsidir və dövlət onların qayğısına qalmalıdır. Ölkədə yoxsulluq səviyyəsinin minimuma endirilməsi və aşağı işsizlik səviyyəsi, eləcə də yoxsul təbəqənin ehtiyaclarının qarşılmasına yönələn ünvanlı yardımların əhatə dairəsinin genişləndirilməsi vətəndaşların sosial müdafiəsinə əlavə imkanlar yaradır.

Sosial təminat sisteminin daha effektiv və ədalətli olması hesabına aşağıgəlirli və yoxsulluğa həssas təbəqənin, əlilliyi olan şəxslərin, o cümlədən sağlamlıq imkanları məhdud 18 yaşadək uşaqların sosial müdafiəsi və sosial təminatı gücləndirilməlidir. Bu məqsədlə ölkədə **pensiya, müavinət, təqaüd və digər sosial ödənişlərin minimum məbləğlərinin layiqli səviyyəsinə** nail olunmalıdır. Pensiya təminatı sisteminin uzunmüddətli inkişafı üçün onun maliyyə dayanıqlığı gücləndirilməli, pensiya məbləğinin ödənilən sığorta haqqına mütənəsibliyi artırılmalıdır.

Əlilliyi olan şəxslər, o cümlədən sağlamlıq imkanları məhdud 18 yaşadək uşaqlar üçün tələb olunan sosial reabilitasiya infrastrukturunu əlçatan olmalı, bu şəxslərin məşğulluğuna

dəstək proqramları genişləndirilməli, sosial təminatı gücləndirilməlidir. Sosial cəhətdən həssas əhali qruplarının maraq və mənafeələrinə cavab verən, onlara bərabər iştirak imkanları yaradan sosial xidmətlər sistemi təmin olunmalıdır.

2.3. Paytaxt və regionların tarazlı inkişafı

Ötən dövrdə regionlarla müqayisədə ölkəmizin paytaxtı daha sürətlə inkişaf etmişdir. Uzunmüddətli dövrdə əsas məqsədimiz regionların inkişafının paytaxtın inkişaf səviyyəsinə uyğunlaşdırmaqdır. Bunun üçün regionlarda zəruri olan bütün iqtisadi və sosial infrastruktur yaradılmışdır.

Regionlarda iqtisadi aktivliyin daha da artırılması üçün mövcud iş qüvvəsi və bütün resurslar tamamilə iqtisadi dövriyyəyə cəlb edilməlidir. Regionların sürətli inkişafı insanların keyfiyyətli iqtisadi imkanlara və fiziki infraqstruktura çıxışı ilə müşayiət olunmalıdır. Regionlar paytaxtla müqayisə oluna biləcək yaşayış standartlarına malik olmalıdır. Bu, **regionların milli gəlirdə payının artırılmasını təmin edəcəkdir.**

3. RƏQABƏTLİ İNSAN KAPİTALI VƏ MÜASİR İNNOVASIYALAR MƏKANI

Son dövrlərdə dünya iqtisadiyyatında müşahidə olunan inqilabi texnoloji dəyişikliklər şəraitində ölkələrarası rəqabət

daha da artmışdır. Perspektiv həyat dərin rəqəmsallaşma, yeni texnologiyaların aktiv tətbiqi və insan iştirakı olmadan ən müasir sahələrin sürətli inkişafı ilə səciyyəvi olacaqdır.

Gələcək illərdə dünyada artan rəqabətə hazır olmaq üçün hər bir ölkənin prioriteti yüksək rəqabətli insan kapitalını formalaşdırmaqdır. Bunun üçün müasir təhsil, innovasiyaları təşviq edən münbit şərait və insanların sağlamlığı əsas şərtidir.

Bu prioritetin uğurla reallaşdırılması üçün aşağıdakı üç məqsədə nail olunmalıdır:

- XXI əsrin tələblərinə uyğun təhsil;
- yaradıcı və innovativ cəmiyyət;
- vətəndaşların sağlam həyat tərzini.

3.1. XXI əsrin tələblərinə uyğun təhsil

Dünyada artan rəqabətə davam gətirə bilmək üçün iqtisadiyyatın uzunmüddətli inkişafı müasir və güclü təhsilə arxalanmalıdır. Məhz təhsil vasitəsilə insan kapitalının milli sərvətdə iştirak payı davamlı şəkildə artırılmalıdır. Strateji dövrdə kompetensiya, sosial vərdişlər və bacarıqların harmoniyada inkişafına əsaslanan "ömürboyu təhsil"ə xüsusi önəm verilməlidir. Erkən və məktəbəqədər təhsilin əhatə dairəsi genişlənməli və mərhələlərlə müvafiq yaşda olan bütün uşaqları əhatə etməlidir.

Cəmiyyətin inkişafının tə-

minatçısı olan ümumi təhsilin gücləndirilməsi üçün təhsil sistemində gedən modernləşmə davam etdirilməli, məzmun islahatları dərinləşməli, integrativ tədris təcrübəsi inkişaf etdirilməlidir. Bu əsasda ölkənin **beynəlxalq qiymətləndirmələrdə (PISA, PIRLS, TIMSS, ICILS) mövqeyinin əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşmasına** nail olunmalıdır.

Təhsil sistemi gənc nəsli gələcək rəqəmsal texnologiyalar dövrünə hazırlamaq üçün onlara məktəb yaşından rəqəmsal səriştələrin aşılmasına diqqət yetirməli, indikindən əsaslı şəkildə fərqlənən yeni bacarıqlar, ixtisaslar və peşələr verməlidir.

İnsanların yüksək keyfiyyətli təhsil almaq imkanları genişləndirilməli, kadr hazırlığı əmək bazarının tələblərinə uyğunlaşmalıdır, peşə hazırlığı sisteminin inkişaf etdirilməsi tədbirləri çərçivəsində beynəlxalq sertifikatlara uyğun mütəxəssislər hazırlanmalıdır.

Güclü təhsil hesabına yüksək peşə bacarıqlarına malik insan kapitalı yaratmaq üçün **ali təhsil müəssisələrinin beynəlxalq səviyyədə keyfiyyət baxımından rəqabətə davamlığı** təmin olunmalıdır.

3.2. Yaradıcı və innovativ cəmiyyət

Gələcək dövrdə ən müasir texnoloji sahələri və innovasiyaları dəstəkləyən rəqəmsal cəmiyyət inkişafının aparıcı qüvvəsinə çevriləcəkdir. Ölkəni rəqabətdə irəli aparmaq üçün

cəmiyyətin yaradıcılığını və innovativliyini stimullaşdıran ekosistem qurulmalıdır.

Yeni dövrdə qurulacaq ekosistem (müvafiq təşviqlər, inkubasiya və akselerasiya mərkəzləri, dövlət-özəl əməkdaşlığı əsasında maliyyələşmə modelləri, vençur və kraudfandinq institutları və s.) iqtisadiyyatın texnoloji tutumluluğunun artırılmasına yönləndirilməlidir. Dünyada gedən sürətli texnoloji tərəqqiyə çevik uyğunlaşmaqla texnoloji ixrac məkanına çevrilmək üçün perspektivlər yaradılmalıdır. Bu məqsədlə emal sənayesinin inkişafı dərinləşdirilməli, elmtutumlu və yüksək gəlir yaradan **orta və yüksək texnoloji sahələrin inkişafı** təmin edilməlidir. Nəticəyönlü elmi tədqiqatların təşviqi üçün rəqabətli maliyyələşdirmə mexanizmləri formalaşdırılmalıdır.

3.3. Vətəndaşların sağlam həyat tərzini

Vətəndaşların uzunömürlülüyü və sağlam həyat tərzini təmin edilməlidir. Bu, vətəndaşların məhsuldar fəaliyyəti və sosial rifahının artırılması üçün mühümdür. Sağlamlıq və uzunömürlülük ölkədə səhiyyə sisteminin keyfiyyətindən birbaşa asılı olacaqdır. Müasir innovasiyaların səhiyyədə tətbiqi sahəsində yüksək nəticələr əldə edilməklə, keyfiyyətli **səhiyyə xidmətlərinin milli gəlirinin yaranmasında payı artırılmalıdır**.

Keyfiyyətli səhiyyə və sağlam həyat tərzini hesabına

əhalinin **orta ömür müddətinin artımına nail olunmalıdır**.

4. İŞĞALDAN AZAD OLUNMUŞ ƏRAZİLƏRƏ BÖYÜK QAYIDIŞ

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin olunması xalqımızın çoxəsrlik tarixində möhtəşəm yer tutur. Dövlət sərhədlərini bərpa etməklə Azərbaycan xalqı son bir əsrdə hərbi və diplomatik sahədə ən böyük zəfərə nail oldu. Qələbənin əbədiləşdirilməsi üçün öz doğma torpaqlarından köçkün düşən insanların vətənə qayıdışı təmin olunmalıdır. Bu Böyük Qayıdış vətəndaşlarımızın işğaldan azad edilmiş ərazilərdə dayanıqlı məskunlaşmasında və bu ərazilərin ölkənin iqtisadi fəaliyyətinə qoşulmasında bir körpü olacaqdır.

Regionda yeni beynəlxalq və regional nəqliyyat-logistika dəhlizinin bərpa olunması ölkəmizin global bazarlara çıxış imkanlarını artırmaqla yanaşı, işğaldan azad edilmiş ərazilərin inkişafına əhəmiyyətli təkan verəcəkdir.

Əvvəlki dövrlərdə olduğu kimi, işğaldan azad edilmiş ərazilərə qayıdan insanların təhlükəsiz yaşayışı təmin edilməli, bu region ölkənin ən abad guşələrindən birinə çevrilməlidir. Müasir həyatın əsası olan layihli yaşayışın bərpası üçün bütün sahələrdə quruculuğa nail olunmalıdır. Bu, stimullar əsasında və dövlət-özəl tərəf-

daşlığının inkişafı çərçivəsində həyata keçirilməlidir. Yalnız belə şəraitdə işğaldan azad olunan ərazilərin Azərbaycanın böyük gələcəyinə tam inteqrasiyasını təmin etmək mümkündür.

Bu prioritetin uğurla reallaşdırılması üçün aşağıdakı iki məqsədə nail olunmalıdır:

- dayanıqlı məskunlaşma;
- iqtisadi fəaliyyətə reinteqrasiya.

4.1. Dayanıqlı məskunlaşma

Azərbaycanın tarixi ərazi suverenliyinin bərpası əhalinin öz doğma torpaqlarına qayıdaraq yaşaması üçün yeni mərhələ yaratmışdır. İşğaldan azad olunmuş bölgələrdə əhalinin dayanıqlı məskunlaşması təmin edilməlidir. Bu məqsədlə həmin ərazilər cəmiyyətin ən sağlam, müasir və abad yaşayış mühitinə çevrilməli, dayanıqlı məskunlaşma üçün müasir prinsiplərə əsaslanan komfortlu yaşayış mühiti yaradılmalıdır.

Hərtərəfli təhlükəsiz və əlverişli həyat şəraitinin yaradılması vətəndaşların əbədi məskunlaşması üçün böyük əhəmiyyət daşıyacaq. Bunun üçün yeni ərazilərdə layihli yaşayış təmin edilməli, müasir infrastruktur qurulmalı, rahat həyat tərzini və müasir xidmətlərə əlçatanlıq olmalıdır. Regionun iqtisadi potensialından səmərəli istifadə olunmaqla, **əhalinin məskunlaşma səviyyəsinin işğaldan əvvəlki səviyyəyə çatdırılması** təmin edilməlidir.

4.2. İqtisadi fəaliyyətə reinteqrasiya

İşğaldan azad edilmiş ərazilərin ölkənin iqtisadi və sosial simasında tarixi mövqeyi bərpa edilməlidir. Yeni bölgə iqtisadi fəaliyyətin aparıcı həlqələrindən birinə çevrilməli və ölkənin digər regionlarına uyğun inkişaf səviyyəsinə malik olmalıdır. Regionun dayanıqlı inkişafı burada iqtisadiyyatın ehtiyaclarının doğru resurslarla təmin edilməsindən asılı olacaq, təbii resurs bolluğu və qazanılan tarixi imic bu ərazilərə sərmayə cəlbinə imkan verəcəkdir.

Möhkəm təməl üzərində qurulan yaşayış təmin etməklə **bölgənin ölkə üzrə iqtisadi fəaliyyətdə payını işğaldan öncəki vəziyyətə çatdırma** və onu davamlı artırma bilərik. Bu prosesdə zəruri stimullara əsaslanan özəl təşəbbüslərin hərtərəfli təşviqi, eləcə də dövlət-özəl tərəfdaşlığının inkişafı vacibdir.

5. TƏMİZ ƏTRAF MÜHİT VƏ "YAŞIL ARTIM" ÖLKƏSİ

Qlobal iqlim dəyişikliklərinin miqyasını nəzərə alaraq ekoloji təmiz texnologiyaların tətbiqinə əhəmiyyətli yer verilməli, təmiz

enerji mənbələrindən istifadə, tullantıların təkrar emalı və çirklənmiş ərazilərin bərpası təşviq edilməlidir. Bu, istilik effekti yaradan qaz emissiyasını beynəlxalq normalara uyğun səviyyədə saxlanılması istiqamətində göstərilən səylərə mühüm töhfə olacaqdır.

Ölkənin perspektiv iqtisadi inkişafı ilə bərabər ətraf mühitin sağlamlaşdırılması, yaşılıqların sürətli bərpası və artırılması, su ehtiyatlarından və dayanıqlı enerji mənbələrindən səmərəli istifadə təmin edilməlidir. Bu prioritet daxilində strateji dövrdə aşağıdakı iki məqsədin effektiv reallaşdırılmasına nail olunmalıdır:

- yüksək keyfiyyətli ekoloji mühit;
- yaşıl enerji məkanı.

5.1. Yüksək keyfiyyətli ekoloji mühit

Ölkədə keyfiyyətli və təmiz ekoloji mühit qorunmalı və resurslardan səmərəli istifadə təmin edilməlidir. Uzun illər ərzində yaranan ekoloji problemlərin kompleks həlli və bu sahədə davamlı inkişaf diqqət mərkəzində olmalıdır.

Gələcək illərdə iqtisadi və demografik artımdan ətraf mühitə gələ bilən risklər azaldılmalıdır. Bu məqsədlə

ölkədə **ümumi ərazidə yaşılıqların payı artırılmalıdır**.

İqtisadi artımla ekoloji mühit tarazlı olmalıdır. Ölkədə **yararsız torpaq sahələri dövrüyyəyə cəlb** edilməklə mövcud resurslarımız bərpa edilməlidir. Ölkənin keyfiyyətli suya tələbatı su resurslarından səmərəli istifadə etməklə ödənilməlidir.

5.2. Yaşıl enerji məkanı

Strateji dövrdə qabaqcıl ölkələrdə alternativ və bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə xüsusilə daha çox artacaqdır. Bunu nəzərə alaraq, ölkədə enerjidən səmərəli istifadə edilməli və yeni dayanıqlı enerji mənbələrinə üstünlük verilməlidir.

İndiki və gələcək nəsillərin tələbatını dolğun ödəmək məqsədilə ekoloji baxımdan əlverişli olan "yaşıl" texnologiyaların tətbiqi genişləndirilməlidir. Elmi-texniki potensiala əsaslanmaqla iqtisadiyyatın bütün sahələrində **alternativ və bərpa olunan enerji mənbələrinin ilkin istehlakda payı artırılmaqla** və iqlim dəyişikliklərinə təsir azaldılmalıdır. Ekoloji təmiz nəqliyyat vasitələrindən istifadə edilməsi ətraf mühitə və atmosfer havasının keyfiyyətinə müsbət təsir göstərəcəkdir.

QANUNÇULUQ

hüquq jurnalı

BURAXILIŞA MƏSUL:
Rasim Həsənov

Təsisçinin hüquqi ünvanı:
Azərbaycan Respublikası, AZ1073
Bakı şəhəri, İnşaatçılar pr., 1
Telefon: (+99412) 510-10-01, 537-05-54
Qaynar xətt: (+99412) 539-76-75
www.justice.gov.az / contact@justice.gov.az

***

Redaksiyanın ünvanı:
Azərbaycan Respublikası, AZ1073
Bakı şəhəri, İnşaatçılar pr., 1
Telefon: (+99412) 537-06-40
Email: mojpress@justice.gov.az

"Qanunçuluq" jurnalı redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb səhifələnmiş, "Ədliyyə Nəşriyyat Evi" MMC-də çap olunmuşdur.

"Ədliyyə Nəşriyyat Evi" MMC-nin ünvanı:
Xaqani küç., 14, tel.: 598-26-77, 498-55-69

Bank rekvizitləri: "Ədliyyə Nəşriyyat Evi" MMC
VÖEN 1700212121 H/h 384974 AZM 380701
Azərbaycan Beynəlxalq Bankın Səbail
filialı, kod 805551, VÖEN 9900001881,
M/h 0137010002031, SWIFT/Bik IBAZAZ-2x
Sifariş: 05 Tiraj:1000 ədəd